Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 3–10 вересня 2015 року № 35–36 (614–615)

СТІНА НАРОДНОЇ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИМ ПІД ІЛОВАЙСЬКОМ

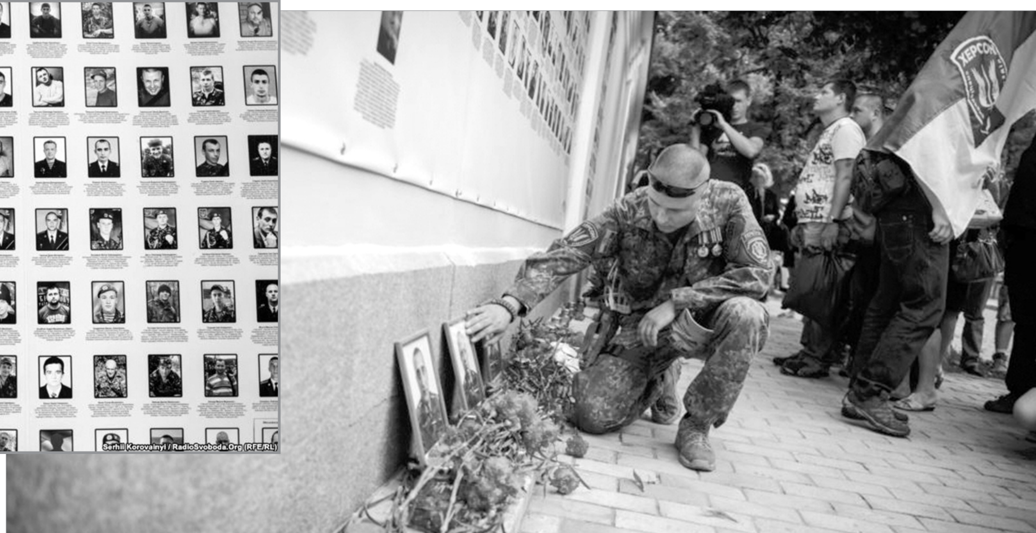

У річницю Іловайської трагедії, 29 серпня, у столиці, на мурах Михайлівського Золотоверхого монастиря відкрито меморіал «Стіна народної пам'яті» українським воїнам, полеглим у горезвісному котлі під ударами путінських бандформувань. Це четверта частина «Стіни». Три перші частини меморіалу були відкриті ще 30 травня і вмістили близько 800 знімків наших бійців, які загинули під час проведення АТО на Донбасі.

Іловайський меморіал вмістив близько 500 фотокарток і стислих біографій бійців – добровольців, військовослужбовців, правоохоронців, які загинули під Іловайським рік тому. А хтось пропав безвісти. Є такі, що й досі перебувають у російському полоні. Їх пам'ятають побратими, оплакують рідні, чекають матері і кохані: а раптом… Вони так пильно вдивлялися в їхні обличчя, що споглядали із стендів Стіни народної пам'яті, мов не хотіли вірити у непоправне. Може, тому, що й досі не покарані винуватці трагедії. Адже в кожній державі, якщо вона сповідує духовні цінності і високу мораль, найвищим скарбом вважається життя людини. А щоб так на поталу, на погибель кинути тисячу (так вважають добровольці) життів синів України – захисників Вітчизни, і при тому, й оком не моргнувши, перебувати на військовій службі, прирікаючи воїнів на нові «котли», – це вже поза межами людського болю. Невже нікому з тих, хто посилав на вірну смерть і вісімнадцятилітніх, і п'ятдесятилітніх, не дошкуляло ночами сумління, не пекло так нестямно, що захист честі та гідності у відомий спосіб бачився б їм як єдино можливий метод самоочищення? Втім, вони не прийшли на скорботні урочистості…

Натомість під мури Михайлівського монастиря прибули побратими полеглих – з батальйонів «Донбас», «Київ-1», «Азов», прийшли волонтери, рідні загиблих, кияни. Серед них – члени Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів Василь Кощинець, Тарас Процев'ят з дружиною та інші. Доземний уклін Героям і квіти – також їм, кладемо до підніжжя Стіни народної пам'яті. Промовці говорять коротко, що й не дивина. Адже виступають переважно ті, хто сам пройшов через «котел» і чудом врятувався, а згодом долучався до створення меморіалу пам'яті своїх побратимів. "Завдяки таким проектам про справжніх Героїв України дізнається набагато більше людей" – наголосив під час відкриття доктор медичних наук Всеволод Стеблюк, який очолював медслужбу батальйону "Миротворець" під Іловайськом. Дехто із промовців пропонував встановити День пам'яті полеглих в АТО – 29 серпня.

Благодійний фонд «Стіна народної пам'яті» та громадська організація «Дружина „Україна"» вирішили нагородити українських воїнів орденами «За мужність». Тут, під мурами Михайлівського, їх і вручили бійцям.

Насамкінець відбувся невеличкий, але який же вражаюче глибинний своїм патріотизмом і пронизливою скорботою концерт двох аматорів (а здалося, професіоналів) – Козака «Енея», полтавця і Богдана-«добровольця», волинянина. Ось уже «Пливе каче» в невимовній скорботі, а в полі, що «туманом повите», «двох козаків вбито»… І вже кінецьсвітня туга, така, що буває лише в українській долі, лише в наших безмежних степах і предковічних горах, зазирнула нам в душу, пронизала серце. А хлопці співали…

(Продовження теми на стор. 2)

АНОНС

КЛИЧЕ «ГОМІН БЕСКИДІВ»

Сьогодні «Нація і Держава» втретє пропонує своїм читачам регіональну вкладку «Гомін Бескидів». Гірський край знову репрезентують Старосамбірщина, Сколівщина та місто Самбір. Зворушливі розповіді про воїнів УПА, для яких завжди найвищою цінністю була Україна та її воля, горян, які боролися проти окупантів у лавах Української Повстанської Армії, а сьогодні – в рядах ЗСУ і добровольчих батальйонів, викликають почуття гордості за незламний дух звитяжців, тих, що «стали волі на сторожі» Батьківщини.

Переконані, що особливий інтерес читачів викличуть публікації «Легендарний командир повстанців „Тараско"», «Як розпізнати справжнього героя?», «Україна була, є і завжди буде!», «І заплакало сколівське небо...»

Одне слово, пропонуємо Вам зосередити свою увагу на сторінках 5–8, прочитати їх. І ви відчуєте «Гомін Бескидів»…

ЩЕДРЕ СЕРЦЕ

Від 93-річної киянки – дарунок пораненим

Мешканка столиці Клавдія Поліщук передала на лікування поранених учасників антитерористичної операції на Донбасі всі гроші, які отримала від уряду Німеччини в якості допомоги за пережите під час Другої Світової війни.

Бабуся, яка пережила страшний воєнний час, особисто приїхала в госпіталь, де лежать поранені українські бійці, і передала волонтерам щедрий дарунок. 93-річна киянка пожертвувала для поранених 2 тисячі євро.

"Мені не шкода нічого. Я б і серце своє їм віддала, тільки воно вже нікуди не годиться, старе серце... Я хоч якось хочу допомогти пораненим дітям», – сказала жінка в інтерв'ю виданню Цензор.нет.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

У ДЕНЬ ЗНАНЬ ІЗ КНИГОЮ ПРО СЛАВУ СТЕЦЬКО

Для учнів спеціалізованої школи №159 Солом'янського району м. Києва День знань 1 вересня розпочався презентацією книги-повісті Анни Багряної «Геня». Авторка завітала на зустріч зі школярами й у рамках тематичного уроку «Україна в нас одна» розповіла їм про дитячі роки й життєвий шлях героїні своєї книжки – видатної політичної і громадської діячки, засновниці Конгресу Українських Націоналістів Слави Стецько. А також про те, як виникла ідея написати цю повість, як збиралися матеріали до неї. Учні обговорювали актуальність духовного заповіту пані Слави: «Усіх нас може об'єднати лише одне – любов до України».

Примірник книги «Геня», виданої 2015 року в київському видавництві «Софія-А» за сприяння КУН та Всеукраїнського благодійного фонду «Соборність», було передано до шкільної бібліотеки.

Прес-служба школи №159

НЕ ЗАБУДЕМО

ПАМ'ЯТАТИ ГЕРОЇВ ІЛОВАЙСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ...

Рік тому в ці серпневі дні під Іловайськом відбулася жахлива трагедія для добровольчих батальйонів, частин Збройних Сил та Національної Гвардії України, які брали участь у зачистці української території від терористично-диверсійних груп Російської Федерації та банд сепаратистів «Лугандону».

Внаслідок військової зради керівництва Прикордонної служби України, що за величезні хабарі пропускало танки, гармати й автомобілі з військовиками російської армії на територію України, та злочинної бездіяльності керівництва Генштабу Збройних Сил України, яке було нашпиговане агентами впливу Росії ще за часів Януковича, добровольці з батальйону «Донбас» та інших, бійці яких прийшли на війну прямо з Майдану, потрапили у військовий котел під Іловайськом. Попри так зване «слово русского офицера» і клятвенне запевнення керівництва Генштабу на чолі з Муженком про так званий «зелений коридор», насправді він виявився пасткою, підступним «червоно-кривавим пеклом» для українських патріотів, які повірили генералам, а в результаті героїчно склали свої голови під Іловайськом та в інших котлах.

І вже рік по тому Генпрокуратура й досі не дає стривоженому суспільству відповідь на питання: хто понесе покарання за смерть сотень наших хлопців? Через чиї злочинні дії та не менш злочинну бездіяльність військових і найвищого цивільного керівництва нашої держави загинули найкращі сини України?

Навіщо рік тому пускали громадськості пилюку в очі, проводячи помпезний парад військової техніки, якої так потребувала слабо озброєна українська армія на фронті? Адже вторгнення повноцінних армійських підрозділів збройних сил сусідньої держави на територію Луганської та Донецької областей почалося ще в червні 2014-го! А за даними народного депутата України Олеся Донія ще за три дні до трагедії під Іловайськом один з військових керівників на питання, що буде з добровольчими батальйонами, відповів: «Скоро їх проблема буде вирішена!» Як вона була вирішена, ми тепер знаємо...

У річницю Іловайської трагедії на Михайлівській площі відбулися поминальні заходи: панахида за убієнними, відкриття нових стендів з світлинами героїчно загиблих та безслідно зниклих в ті криваві дні героїв, та мітинг-реквієм. На ньому побратими, що залишилися живими після тієї трагедії, родичі загиблих звернулися до Генерального Прокурора та Головнокомадувача Збройними Силами виявити державницьку й громадянську мужність і назвати поіменно винуватців Іловайського та інших котлів та притягнути їх до суворої судової відповідальності. А ще – встановити дату 29 серпня Днем пам'яті загиблих в АТО (справедливіше було б – у Визвольній війні 2014-2015 (?) років).

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

P.S. У цей день для учасників подій під Іловайськом в кінозалі Національного Музею історії Другої світової війни відбулась прем'єра документального фільму студії Вавілон-13 про трагічні події тих героїчних днів, а в Кінопалаці відбулася прем'єра театральної вистави «Котел»...

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ НА ВИМОГУ. КРИВАВИЙ ПОНЕДІЛОК

Марія БАЗЕЛЮК

Позачергову сесію Верховної Ради України скликали для ухвалення архіважливого питання: внесення до Основного Закону запропонованих Президентом змін. Зміни передбачали децентралізацію влади (що, хоч і викликало застереження громадськості, та не аж такі, щоб їх провалювати під час голосування), і затвердження в перехідних (а не кінцевих!) положеннях Конституції особливого статусу окупованих Росією територій Донбасу. «Статус», який в президентських «змінах» завбачливо перейменували на «особливості самоврядування», не подбавши пояснити різницю, викликав різку критику та неприйняття багатьох нардепів, експертного середовища та суспільства в цілому.

З громадянами влада не церемонилася, до роз'яснень і тлумачення неоднозначних змін не вдавалася, натомість озвучила дивовижний рейтинг пропонованих Президентом нововведень, за які, мовляв, понад 70 відсотків українців горою стоять. А з «незгодними» повелася категорично й безпардонно. Їх було названо антиукраїнськими силами та оголошено агентами Кремля і Путіна особисто. Ну, як тут не згадати трактування сталінських часів? Хто не з нами, той проти нас, а отже він – ворог народу. Щось подібне минулого тижня транслювали на провладних і не тільки телеканалах люди Порошенка, щоправда, поки що без одіозного ярлика «ворог народу». Дісталося меру Львова. Він насмілився сказати вголос те, що говорять усі і повсюдно, – про тиск і спроби підкупу нардепів, аби ті правильно голосували, тобто віддали голоси за ті самі зміни до Конституції. Пана Садового навіть запросили до Генпрокуратури, аби пояснив, де взяв таку «дезу» і на її підставі звів наклеп на владу.

В попередньому числі «Нація і держава» опублікувала Звернення до Президента та Верховної Ради України відомих українців Володимира Огризка, Віктора Шишкіна, Ігоря Юхновського, Миколи Козюри, Дмитра Павличка, Івана Зайця, Степана Хмари і багатьох інших. Вони пропонували оголосити мораторій на внесення змін до Конституції України поки з її території не будуть виведені іноземні війська. Конгрес Українських Націоналістів в особі його голови Степана Брацюня також приєднався до Звернення, тобто до когорти «незгодних». А тепер їм, по суті, приписали зраду Батьківщини. А як ще нам з вами трактувати улюблений слоган влади про «агентів» Кремля і Путіна, як не продажність і зраду на користь ворожої держави? До речі, П.Порошенко та його команда ще не встигли озвучити, до якого розряду вони тепер відносять вчорашніх «регіоналів» з Опозиційного блоку, які одностайно надали потрібну кількість голосів за «статус» – 39. Звичайно, голосували вони не тому, що хотіли подбати про підневільних в окупованих Росією зонах українців, а щоб легалізувати терористичні утворення на території Донбасу і тим порадувати В.Путіна.

Звісно, В.В.П. корчить невдоволену міну. Адже мав намір ще рік тому відтяпати в України дев'ять областей під Новоросію, та українці виявилися незламними. Тепер Путіну доводиться вдовольнятися мінськими угодами, які він демонстративно ігнорує. Ні російські війська не вивів з української території, ні від «відкритого», в 400 кілометрів, кордону з Україною не відмовився і гумконвої з озброєнням для терористичних формувань щотижня безперешкодно ввозить з Росії на окуповані території. Тож нардепи з Опоблоку дружно голосували за особливий для них статус. Одне слово, у Порошенка появилися новітарі побратими, можливо невзабарі і «ширку» спроворять, або якийсь «опопор», хтозна.

Нагадаємо, що ні в парламенті, ні в суспільстві зміни до Конституції не обговорювалися. Напередодні Президент зібрав представників регіонів, які, як і передбачалося, висловили йому одобрямс і затаврували ганьбою «тих, хто не з нами». У залі Верховної Ради нетямущим нардепам тлумачили, що зміни стосовно особливостей місцевого самоврядування на Донбасі вносять на вимогу сторін Мінських домовленостей, тобто Німеччини, Франції та Росії. Де вже там було зважати високопосадовцям на честь і гідність держави та її народу, якщо навіть вносити зміни до Основного Закону їм наказують або чужоземці, або відверті вороги. Втім, що хотіти від влади, яка людське життя ні в гріш не ставить, прирікає достойних людей на жебрацтво і на смерть через виснаження? Де вже їй дбати про моральні цінності... Куди легше приліпити ярлик, а тоді вирішувати, кого на нари, а кого – на той світ.

А на позачерговій сесії радикали блокували президію, сварилися, хоча всі знали, що про достатню кількість голосів для прийняття змін до Конституції вже домовилися. Результат голосування – 265 голосів за. Блок Петра Порошенка дав найбільше – 115 голосів, «Народний Фронт» – 69, Опозиційний блок – 38, доклалися й мініфракції. Навіть «Самопоміч» спромоглася на п'ять голосів, за що їхніх «власників» було виключено із фракції. Одностайно голосували проти внесення змін до Конституції фракції Радикальної партії та «Батьківщини».

Наступне, останнє голосування потребує конституційної більшості. Оптимісти сподіваються, що такої більшості не зберуть, а дехто припускає, що такого голосування не буде взагалі.

А тим часом під Верховною Радою вирував народ. Сотні активістів під стягами «Свободи», Радикальної партії, «Правого сектора», Конгресу Українських Націоналістів, НРУ, «УКРОПу» та інших політичних сил протестували проти надання особливого статусу окупованим територіям. Виступали з трибун, яких було декілька, в тому числі, з непартійних. Начебто ніщо не віщувало біди. Як і ніхто з протестуючих не припускав, що вона готується. Утім, передбачати провокації та попереджувати їх – обов'язок СБУ та МВС. Схоже, займалися вони зовсім іншим. Так, ходили серед мітингуючих і їхні «тайняки» в цивільному, старанно фотографували події та людей, особливо, «неблагонадійних». І не більше. Жодних превентивних дій, навіть коли в повітрі забриніло тривогою, не застосували.

Лихо сталося. Коли люди дізналися про результати голосування, вони рушили до парламенту. Відбулася сутичка з правоохоронцями, які не допускали штурму будівлі Верховної Ради, Полетіли димові шашки. Виникла сутичка. Хтось кинув у силовиків вибухові пакети, а згодом у натовп полетіла бойова граната... Пролилася кров. Загинув 24-річний боєць Національної гвардії, якому осколок потрапив у серце. Ще двоє бійців померли від ран у шпиталі. Як відомо, багато хлопців, які служать у Національній гвардії, прийшли туди з Майдану, воювали в АТО... У кого в Києві на них підніметься рука?

Оперативний міністр А.Аваков зреагував миттєво... у фейсбуці. Він однозначно звинуватив лідера «Свободи» Олега Тягнибока та «його банду» в теракті. Щоправда, в це мало хто повірив: адже не будуть свободівці, чимало з яких воюють на Сході, де поховали не один десяток побратимів, цілитися в тих, хто стояв поруч з ними на фронті і по один бік барикад на Майдані. Інша річ, що агресивновойовничі гримаси свободівських вождів не вперше псують їм реноме. А тепер йшлося про вбивство, на роль винних у якому влада, схоже, з великим задоволенням призначила когось із свободівців, а то й партію в цілому.

Згодом нам показали кадри, на яких зафіксовано чоловіка в масці, який начебто перебував під прапорами «Свободи» і кидав бойову гранату в бійців Нацгвардії. Хтось уже начебто чи то впізнав, чи здогадався, що хлопець той служить у добровольчому батальйоні «Січ». Наші правоохоронці проявили дивовижну, як для них, оперативність і блискавично його затримали. Зловмисник виявився зовсім не свободівцем, але добровольцем, щоправда, із батальйону «Київська Русь», який підпорядковується МВС.

Закінчення на 4-й стор.

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Парфенюк Василь	(067) 294-85-84
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПРАВДА КЛИЧЕ

ВИННИМ У ТРАГЕДІЇ ПІД ІЛОВАЙСЬКОМ НЕ БУДЕ ПРОЩЕННЯ

Минулого тижня в Укрінформі відбулася прес-конференція: «Іловайська трагедія, рік потому. Висновки та чому затягується розслідування?».

Її провели Семен Семенченко, почесний командир батальйону "Донбас", народний депутат України, Роман Титикало, координатор Проекту правової допомоги бійцям-учасникам АТО, Тарас Костанчук, учасник подій в Іловайську в якості заступника комбата «Донбас», нині – голова ГО "Справедливість", Андрій Сенченко, голова ТСК з розслідування Іловайської трагедії (з серпня по жовтень 2014 року)

Уже рік суспільство не може почути жодної зрозумілої відповіді і пояснення на безліч питань, пов'язаних з трагедією в Іловайську. Дані про кількість загиблих, зниклих безвісти, поранених при проведенні операції в різних джерелах разюче відрізняються. Інформацію про наказ штурму Іловайська, про те, хто і коли його віддавав, також намагаються приховати від суспільства, як і результати розслідування.

Офіційної відповіді на головне питання – хто винен і коли будуть покарані ті, чиї злочинні дії або бездіяльності спричинили за собою безліч жертв, – так і не представила ні військова прокуратура, ні Верховний Головнокомандувач. У такій ситуації відновлення роботи ТСК з розслідування Іловайської трагедії має стати одним з пріоритетних завдань існуючого Парламенту. А результати розслідування повинні бути представлені суспільству. Обговоренню цих ключових питань і була присвячена прес-конференція. Одне з них – кількість українських бійців, які загинули у результаті Іловайської трагедії.

"Для того, щоб чесно відповісти на питання про втрати, треба в розрізі кожної силової структури, яка брала участь у цих подіях на тому або іншому етапі, дати такі відповіді: загиблі безпосередньо у боях в усіх епізодах; ті, які померли у госпіталях, від ран, отриманих в усіх Іловайських подіях, і ті, які зникли безвісті. Наша комісія змогла тільки приблизно оцінити ці втрати, вони складають до 1000 осіб", – сказав Сенченко.

Він також зазначив, що є один епізод по Іловайську, де були жертви і який замовчує військове відомство, роблячи вигляд, що його не було. Спочатку цей епізод навіть не розслідувала військова прокуратура. «Коли Іловайськ був оточений приблизно 3,5–3,6 тис. російськими військовими регулярними частинами, посиленими, за нашими даними 500 бойовиками, то в наступ на ці сили з метою деблокування Іловайська відправили роту і тактичну групу 51 бригади, – підкреслив екс-голова ТСК. – Їх послали на вірну смерть, бо не можна ротою наступати на батальйони». Військове відомство приховує втрати, тож про них судять із свідчень бійця, який вижив після тяжкого поранення. «Нас було близько 200 осіб, – каже воїн. – У живих залишилися 37».. Засідання ТСК мають проходити лише у відкритому режимі. Маємо гіркий досвід розслідування причин загибелі літака ІЛ-76. Хтось знає про результати? Ні. Тому що ТСК працювала в закритому режимі…

Причиною низки поразок він вважає дезорганізацію оборони. «У нас є всі підстави ввести військовий стан, – зазначив А.Сенченко. – Тоді, відповідно до Закону про оборону, вводиться план оборони країни, який чітко визначає порядок дій. Насамперед передбачає створення Ставки Верховного Головнокомандувача, в якій зосереджується вся координація військових операцій. В нас же цього досі не зроблено, що й призвело до дезорганізації оборони та до великих людських втрат

Почесний комбат "Донбасу" Семен Семенченко цього тижня вимагатиме визнати його потерпілим у кримінальному провадженні по Іловайській трагедії. Про це заявив адвокат потерпілих в Іловайській трагедії Роман Титикало."Кримінальне провадження по Іловайську розслідується військовою прокуратурою... Для того, щоб мати процесуальний статус у цьому кримінальному провадженні, мати змогу надавати докази, ознайомлюватись з матеріалами слідства, оскільки сьогодні ніхто не бачить матеріали, які там є, прийнято рішення про вступ у справу в якості потерпілих ряду бійців. Зокрема і Семен Семенченко", – сказав Титикало.

У Верховну Раду внесуть постанову про поновлення роботи тимчасової слідчої комісії по Іловайській трагедії у діючому скликанні парламенту, заявив Семен Семенченко.

"Нам не потрібні голови, нам потрібне справедливе правосуддя. Виграти війну, не врахувавши попередні помилки і не відновивши довір'я солдат до керівництва армії, яке похитнулось після Іловайська, Дебальцевого, Донецького аеропорту, не можна", – сказав Семенченко. Голова ТСК з розслідування Іловайської трагедії у парламенті попереднього скликання Андрій Сенченко також наполягає на відновленні роботи комісії у діючій Раді. Спроби відновити її роботу були. «Коли ми прийшли в парламент, – розповідає Семен Семенченко, – і я порушив питання про ТСК уже в новообраній Верховній Раді, депутати сказали, що до її складу не можна включати людей, які воювали під Іловайськом. Військова прокуратура запевняла, що слідство триває. А потім сталося Дебальцеве, де я керував обороною. Коли після поранення я вийшов з госпіталю, то зайнявся розслідуванням обставин поразки під Дебальцевим. На засідання ТСК запрошували генерала Муженка, але він ігнорував нас. Військове відомство вважає, що причина поразки під Дебальцевим – це втеча і здача в полон частини бійців 40-го батальйону «Кривбас», який, до речі був і під Іловайськом, а також бійців спецназу – загальною кількістю 250 осіб. Притому все наше угруповання складало понад три тисячі особового складу, і причини – інші.»

Поразки і трагедії, які сталися під час АТО, Семен Семенченко, схоже, сприймає як системну злонність. «Я не вважаю, – каже він, – що це злочинна халатність окремих людей. Оскільки тією ж групою – а це тодішній міністр оборони Гелетей, генерали Назаров і Муженко – за таких же чи дуже схожих обставин, які були під Іловайськом, але вже в інший час, вчинили такі ж дії. Все повторилося під Дебальцевом, у Донецькому аеропорту та інших місцях. Чому?» На це питання він таки сподівається колись почути відповідь у суді й цілком солідаризується із своїм побратимом і заступником по батальйону «Донбас» Тарасом Костанчуком. «Ми хочемо правосуддя і справедливості», – наголошує С.Семенченко.

Тарас КОСТАНЧУК

Семен СЕМЕНЧЕНКО

Тарас Костанчук, колишній заступник комбата «Донбас», втратив під Іловайськом побратимів, сам був важко поранений. На прес-конференції говорив емоційно і щиро. Кожне його слово дихало правдою. Подаємо сказане у стислому викладі:

«НЕ МОЖЕМО ДАЛІ ЖИТИ БРЕХНЕЮ...»

Так важко все це слухати. Відверто скажу. Бажання в мене таке, щоб вийти звідси і відразу на Майдан. Слухаю про політичний тиск, про те, що якийсь генерал не ходить на засідання ТСК… Усе це фігня. Я життя покладу, щоб усі винні в Іловайській трагедії були покарані. І не тільки я. Нас – тисячі. Ми об'єдналися в групу «Іловайський котел». Наше ГО «Справедливість» – учасники тих подій. Ми чекаємо результатів розслідування. Ці придурки генерали, а вони повні придурки і безвідповідальні скоти, будуть покарані. Дуже важко на полі бою приймати рішення, бо за нього ти несеш персональну відповідальність за життя людей, які поруч з тобою. А їм (генералам. – **Ред.**) так просто було сидіти в своїх штабах, на своїх генеральських лампасах і не приймати жодних рішень. Я думаю, що від страху в них істерика почалась. Це тому, що вони с…ни і боягузи, тому що треба мати сміливість прийняти якесь рішення.

Мені теж було страшно. Я, як командир, не повинен іти вперед, а я йшов, бо розумів, що за мною ідуть хлопці з гарячими серцями, без нормальної військової підготовки, яку вони отримали протягом місяця. Але вони хотіли штурмувати, звільняти рідну землю, нашу Батьківщину від ворога. А там, у штабах, сиділи ці г…ни штопані і не приймали ніяких рішень, тільки віддавали команду: давайте, давайте Іловайськ…

За завданням Семена Семенченка я приїхав до генерала Хомчака планувати захоплення Іловайська. Ми сиділи над картою, крутили її і думали, як це зробити. Адже Іловайськ – стратегічний пункт, який обов'язково треба захопити. Все грамотно і добре було сплановано. Після першого нашого заходу 10 серпня, коли ми туди пішли і зробили розвідку боєм, теж треба було приймати рішення. Я командував передньою штурмовою групою, Семен – усім батальйоном. Ми скоро зрозуміло, що там щось не те відбувається. Наштовхнулись на диверсійну групу, яка позаду нас пробувала підірвати віадук, щоб нас заблокувати. В бою з цією диверсійною групою загинули заступники командира – двоє офіцерів і солдат. Але не дозволили підірвати віадук. Далі ми наткнулися на щільний вогонь із «зеленки» і плюс із будівель, де снайпери почали працювати. Природно, що я вже проаналізував ситуацію. Треба було приймати термінове рішення, яке могли не зрозуміти хлопці. Вони запитували: «А що трапилось? Чому ми не йдемо вперед?». Підлетів Семен. Кажу, що треба відходити. «Чому?», – запитує. Аргументую Якщо нас намагалися заблокувати, далі був щільний вогонь, значить, вони мають достатньо сил і спробують нас знищити. Ми вже збагнули, що у ворога не 50 осіб, а мінімум 500, зрозуміли, що там не ополченці, які після двохтрьох наших натисків кидали зброю і втікали, а професійні військові. Як згодом з'ясувалося, це був спецназ кадировців. Приймаємо рішення і даємо команду відступити. Відійшли. Все, втрат більше нема.

Плануємо другий захід – з Хомчаком. По центру – задимлення. Батальйон, не дуже обстріляний, робить вигляд, що атакує по центру. В той час інші батальйони з трьох сторін фактично атакують Іловайськ. Ми – два батальйони – йдемо лівим флангом, ще військові йдуть правим із півночі. (розповідає подробиці операції). Зайшли в Іловайськ, «зачистку» зробили, все добре. А по правій стороні у ворога були щільніші укріплення і більші угруповання, тож нашим не вдавалося пробитись. Вирішуємо їм допомогти, зайти диверсійною групою в тил, провести там бій. Два взводи. Ти вирішуєш, хто піде в складі диверсійної групи. В кожен момент бою віддаєш команду, беручи на себе відповідальність, і тобі страшно. І мені було страшно. А що, коли твоя команда буде помилковою…

Проте немає нічого гіршого на війні, ніж бездіяльність, відсутність команди, тому що тоді починається хаос, тому що солдати не повинні самі приймати рішення. Тим паче, що у нас не професійні солдати, у нас добровольці, хлопці різних професій. Під Іловайськом вони чекали, щоб їм давали команди. А їх не було! Ці скоти, ще раз повторюююсь, не уникнуть відповідальності. Ми ще почекаємо закриття кордонів. Не будемо зараз, як нас і просять, розхитувати човен – якийсь там у них човен. Але я всіх попереджую: ми нікуди не дінемося, їм не вдасться аж так довго затягувати розслідування, щоб ми померли від старості. Ми дочекаємося, коли стабілізується обстановка в зоні АТО, а тоді прийдемо всі і спитаємо в кожного за Іловайськ. За шкуру витягнемо з дому!

Жалкую, що упустили цього падлюку генерала Назарова, який винен у загибелі бійців і пілотів ІЛ-76. Ми стерегли його в госпіталі, щоб не втік. Але він таки втік в АТО. Уявіть собі, що то за людина. Тобі висувають звинувачення. Ти начебто офіцер. Хоча я знаю, що ніякий ти не офіцер. Ти купив собі ці погончики, щоб хвалитися: я, бачите, генерал. А тут війна… Хоч бери та звільняйся! Так звільняйтеся, ідіть геть такі генерали, складіть повноваження хоч усі – Україна від цього нічого не втратить. Що це за скотство? Є тимчасова слідча комісія, в якій працюють депутати. До них хоч якась довіра, бо виборці їх обирали. Так прийди до цих людей і відповідай на їхні запитання. Напакостив? То розкажи, як це трапилось. Врешті решт, ти винен у загибелі наших бійців, то візьми пістолет і застрелься, може, хоч так свою честь захистиш! За що люди гинули на Майдані? Щоб сьогодні мені розповідали, як хтось на когось тисне, аби народ не дізнався правду про винних у Іловайській трагедії? Я вже не можу чути про таких генералів. Окрім Хомчака, звичайно. Він один від початку був з нами і готовий відповідати на всі запитання.

Щоб встановити істину про Іловайськ, треба, аби всі відповіді були чесні. Це не проста справа. Адже йдеться про відрізок історії нашої країни, але він ключовий для становлення державності. Ми вже 25 років живемо з брехнею на брехні і брехнею поганяємо з усякою сволотою. Якщо далі так житимемо на брехні, тоді в нашої держави не буде ніякого майбутнього. Так, як було, бути не може. Все. Майдан поставив на цьому крапку, тому що там була кров, там наші хлопці загинули і через це не можна переступити Тепер іде війна з Росією. Гинуть люди. Вже тисяча загинула.

Вибачайте за емоційність. Я вас запевняю, що ніхто не уникне кари й нікуди від нас не подінеться. Нехай стабілізуються, дбають про свій спокій, до психіатрів сходять. Почекаємо ще до осені, почекаємо ще до весни. Путлєра цього, думаю, додушать наші партнери – Європа, Америка, та й ми додушимо. А тоді генерали таки запитаємо, чому відбулися ті чи інші події. І відповідь почуємо. Я вам гарантую!

Ольга ДМИТРЕНКО

ДО 70-РІЧЧЯ З ДНЯ ЗАКІНЧЕННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

АКТ ПРО КАПІТУЛЯЦІЮ ПІДПИСАВ УКРАЇНЕЦЬ

Другого вересня відзначаємо 70-ту річницю завершення Другої світової війни. Саме цього дня 1945 року на борту американського крейсера "Міссурі" було підписано акт про капітуляцію Японії. Від імені СРСР документ підписав генерал Кузьма Дерев'янко. Тому справедливо вважаємо: саме українець у прямому значені слова поставив завершальну крапку у Другій світовій. Закінчення найбільш кровопролитної в історії людства війни маємо розглядати як День пам'яті. А не чиєсь перемоги.

Прийнято вважати, що Друга світова розпочалася 1 вересня 1939 року нападом Німеччини на Польщу. Проте для нас, українців, її залпи прогриміли набагато раніше. Адже ще 15 березня 1939 року підтримуваний Гітлером угорський диктатор Хорті кинув армію на Закарпатську Україну, яка проголосила державну незалежність. Угорські каратели вчинили жорстоку розправу над її героїчними захисниками – почато озброєним місцевим ополченням і загонами українських націоналістів.

Героїчна боротьба Карпатської Січі проти угорських агресорів стала першим у Європі військовим виступом – якщо не безпосередньо проти Гітлера, то проти його поплічника. Сталін публічно підтримав придушення державницького чину закарпатців. Виступаючи в ті березневі дні на XVIII з'їзді ВКП(б), він підло поглумився над Карпатською Україною, назвавши її комашкою, яка «хоче приєднати до себе слона», тобто підсовєцьку Україну.

Під час війни Україна опинилася в центрі кривавих подій. А наш народ у 1930–1940-х рр. XX ст. перебував між молотом і ковадлом, між двома тоталітарними режимами – сталінським і гітлерівським. У глобальних намірах обох кровожерливих хижаків не було місця для українців і нашої національної держави. У завойовницьких планах Гітлер розглядав Україну як європейську житницю, що мала забезпечити Райх продовольством, сировиною і робочою силою.

Упродовж війни в Україні вели бойові дії майже 60 відсотків дивізій вермахту і близько половини підрозділів Червоної армії. У боротьбі з нацизмом Україна зазнали найбільших втрат серед усіх інших народів. Загалом упродовж 1914–1945 рр. загинули кожен другий чоловік і кожна четверта жінка. До катастрофічних наслідків призвела злочинна сталінська військова стратегія – ніколи не рахуватися з жертвами. Через це чоловіче населення України зазнало величезних втрат. Загинула майже третина мобілізованих українців. У післявоєнний час демографічний вакуум в Україні заповнювався за рахунок жителів інших республік, передусім Рф. Якщо матеріальні втрати СРСР становили до 40 відсотків сукупних втрат, заподіяних всім разом узятим учасникам Другої світової війни, то матеріальні втрати України – це майже 40 відсотків тодішніх загальносоюзних втрат.

У лавах Червоної армії воювало понад 6 млн українців. У 1944 році кожен третій військовослужбовець діючої армії був українцем. У військах 1–4-го Українських фронтів, переважно в піхотних частинах, українці становили 60–80 відсотків особового складу. Разом з представниками інших народів наші діди і прадіди звільнили країни Європи від німецького нацизму і брали участь у розгромі японського імперіалізму. Тому маємо підстави вважати Україну учасником антигітлерівської коаліції.

Про це зобов'язані завжди пам'ятати ми самі. Й нагадувати світові, особливо — нинішнім кремлівським правителям, паліям нової війни. Усім тупорилим недолюдкам, поширювачам байок про українців як про спільників нацистів. Тим, хто воліє «забути», між ким, де і з якою метою було підписано пакт Молотова-Ріббентропа (насправді – Сталіна-Гітлера), який прискорив початок війни. Тим, хто ніколи не згадує про рідних своїх власівців і карателів-козачків. Ще й висмоктує із невимитих від людської крові пальців брехню Путіна про те, що перемогу у війні можна було здобути і без участі України.

Про дружбу між обома тиранами Генріх Манн писав: "Сталін – той самий Гітлер, він багато років лаяв Гітлера та його державу, хоча певно заздрив йому. …Вони знайшли один одного, щоб виступити проти цивілізованого світу. Нарешті удвох".

Отже, Україна не причетна до розв'язання Другої світової війни, тому наш народ не несе відповідальності за її жертви. За початок війни в Європі відповідальні передусім гітлерівська Німеччина і сталінський СРСР, які прагнули реалізувати свої агресивні плани про світове панування. А також – недалекоглядні лідери демократичних країн Заходу. Вони тривалий час загравали з обома диктаторами, крізь пальці дивилися на порушення ними міжнародних угод, на грубе придушення демократичних свобод, часто йшли їм на поступки, допомагали наростити військові м'язи, сприяли в розвитку й модернізації економіки.

Про Україну ніхто з великих держав тоді не думав. Згадаймо: демократичні США встановили дипломатичні відносини із СРСР саме трагічного 1933 року, коли мільйони наших селян конали від голоду, вчиненого більшовиками. А німці, французи й італійці за безцінь купували в СРСР хліб, відібраний сталіністами в опухлих від голоду українських дітей. Увесь світ знав про страждання українського народу під московсько-більшовицьким режимом. Але нам ніхто тоді реально не допоміг.

Маємо констатувати: наш народ, ставши жертвою агресії, вів справедливу, визвольну війну. У всіх арміях українці воювали за невід'ємне право бути вільними людьми і щасливо жити на своїй землі, у власній державі. А не задля корисливих цілей, загарбання чужих земель чи поневолення інших народів. Ми заплатили високу ціну за мир і безпеку на планеті, зробивши вагомий внесок у перемогу над коричневими і червоними ворогами. Без участі України у Другій світовій перемога над нацизмом була б неможливою. Тому маємо вагомі підстави вважатися однією з націй-переможниць. Тому цілком закономірно внаслідок Другої світової відбулося перше в історії України об'єднання більшості її етнічних земель у рамках єдиної держави.

Для України переможне завершення війни й підписані в результаті цього міжнародні угоди є основними гарантіями її державного існування, територіальної цілісності й недоторканності.

Анатолій КОВАЛЬЧУК,
голова Бориспільського об'єднання
Всеукраїнського товариства
«Просвіта» ім.Тараса Шевченка

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ НА ВИМОГУ...

При собі 21-річний хлопець начебто мав ще одну гранату, а від тієї, що вибухнула, чомусь зберігав на пам'ять чеку, яку й знайшли правоохоронці. Наявність гранат у підлеглого не збентежила однак очільника МВС, і він не подав у відставку. А мав би! Бо через нехлюйство і відсутність дисципліни в «міліцейських» батальйонах, звідки зброя тече рікою, на мирному мітингу в Києві гинуть люди. Адвокат затриманого повідомив, що його підопічного змушували зізнатися в належності до «Свободи» і навіть били.

А наступного дня Генпрокурор Пшонка повідомив, що за кілька днів він нам сповістить імена усіх злочинців – і замовників, і виконавців. Багатообіцяюча проворність Генпрокурора вселяє надію, що в майбутньому його служба зуміє бодай когось одного із злочинного клану Януковича затримати та допитати, звісно, не заочно.

На вечір у середу ми вже знали про смерть трьох нацгвардійців і близько 150-ти поранених. Як на одну бойову гранату втрати надто великі... Це дає підстави для нових версій.

Сумуємо, бо загинули наші брати-українці, та щиро співчуваємо їхнім родинам, друзям, близьким. І хочемо знати правду – і про справжніх, а не призначених замовників теракту, і про виконавців. З досвіду розслідування вбивства О.Бузини знаємо, що там було призначено на роль убивць українських патріотів, хлопців, які воюють в АТО, де й перебували на час убивства. Мало того, свідки, які бачили справжніх ймовірних убивць, категорично заперечують навіть елементарну схожість із ними затриманих юнаків. Проте це не обходить правоохоронців. Російський слід в цій історії очевидний. Отож, українську громадськість непокоїть, чи й цього разу злочинцями не будуть призначені ті люди, на яких каже влада. Не секрет, що український патріотичний сегмент її дуже дратує. Втім, Путіна також.

Марія БАЗЕЛЮК

Закінчення. Початок на 2-й стор.

ДЕНЬ УКРАЇНИ

ВПЕРШЕ В ЧИЛІ

24 серпня 2015 року, вперше у Чилі, Чилійсько-українська інтеграційна палата (ІДЕКУ), спільно з Почесним Консульством України в Республіці Чилі, Торгово-Промисловою Палатою Чилі та українською громадою провели День України в Чилі.

Взяти участь у заході були запрошені представники державних установ, дипломати, політики, підприємці, українці різних поколінь і всі, хто зацікавлений у налагодженні і розвитку тісних стосунків між обома країнами.

В залі були присутні Президент Торгово-Промислової Палати Чилі Рікардо Меес, Президент Федерації виробників сільгосппродукції Франсіско Дубой, Президент Асоціації митних агентств Феліпе Сантібаньєс, письменниця і власниця видавництва "Натіва Едісьонес" Фресія Барьентос та інші високоповажні гості.

Після виконання Гімну України, Почесний консул України в Республіці Чилі пан Алекс Тьєрманн офіційно відкрив захід. Найголовнішим досягненням року він визначив скасування візового режиму між обома країнами та наголосив, що Україна й Чилі мають багато шляхів для співробітництва.

Президент Чилійсько-української інтеграційної палати Оксана Тунська під час свого виступу розповіла присутнім про сучасну Україну, її економіку та можливості налагодження двосторонніх відносин у сфері торгівлі, науки, освіти та культури.

Присутні з великим інтересом слухали доповідь відомого перекладача, письменника та дипломата Сергія Борщевського, який через відеоконференцію відповів на запитання про історію України, ситуацію з Кримом, українську мову та українських людей.

Після інформативної частини гості мали можливість насолодитися традиційними українськими стравами, які приготували українські господині. Українські вареники, деруни, канапки з салом та хріном, млинці та пляцки здивували та дуже сподобалися чилійським гостям.

Надія ВАСИЛЬЧЕНКО,
Сантьяго-де-Чилі

ВІСТІ ІЗ ЗАПОРІЖЖЯ

У ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ – СВЯТКОВА ХОДА

День Незалежності для Запоріжжя розпочався урочистою святковою ходою від бульвару Шевченка до Майдану Героїв за організації Запорізького об'єднання ВУТ «Просвіта», Волонтерського центру Запоріжжя та Профспілки атестованих працівників МВС України в Запорізькій області.

Під час ходи люди співали Гімн і національні пісні, вигукували кричалки, жартували, влаштували імпровізований конкурс національного одягу.

А от справжній конкурс на найкраще дитяче національне вбрання пройшов під час святкового концерту біля Запорізької ОДА. Там же була розбудована польова кухня.

На концерті містяни та гості міста могли побачити виступи творчих колективів МВС України в Запорізькій області та відомих запорожців.

Прес-служба ЗОО ВУТ "Просвіта"
ім. Тараса Шевченка

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ЛЕГЕНДАРНИЙ КОМАНДИР ПОВСТАНЦІВ «ТАРАСКО»

Василь Ступка "Тараско", народився 14 січня 1922 року у звичайній селянській сім'ї з Бойківського Прикарпаття. Закінчив початкову школу. Під час німецької окупації був на військовому вишколі в Німеччині в українському національному військовому формуванні "Галичина". В 1944 році дезертирував з "Галичини" і прибув на рідний терен. Військовий вишкіл безперечно пригодився Василеві, бо з часом він став легендарним військовим командиром повстанської армії.

Гірський терен нашої Старосамбірщини зродив сотні народних месників – борців за Свободу України, і в населених пунктах, таких як Великосілля, Соснівка, Тиха, Потік. Одним з основних організаторів повстанських формувань на цьому терені був саме Василь Ступка – "Тараско".

З початку збройної боротьби Василь очолював рій повстанців, невдовзі уже як старший булавний – повстанську чоту, з якою відзначився у багаточисельних боях проти більшовиків, причому майже у всіх боях переможно. 3 червні 1947 року на наші терени із Закерзоння перейшли повстанці Лемківських сотень "Хріна" і "Стаха". У серпні цього року командиром 24-го Тактичного Відтинку "Маківка" назначається Степан Стебельський – "Хрін". Саме "Хрін" назначає Василя Ступку – "Тараска" командиром сотні "Басейн" у чині сотника.

476-й відділ "Тараска" весь час вів активну збройну боротьбу, причому в більшості випадків не оборонну, а наступальну. "Тараско" відмінно володів тактикою партизанської війни – його відділ вкоротив житеву дорогу не одному більшовицькому людолову.

У цьому нарисі нема сенсу описувати усі бойові звитяги повстанців провідника "Тараска", бо окремі з них висвітлені в літописах УПА. Тут доцільно навести лише кілька фрагментів з бойових акцій "Тараска".

Це 476-й відділ повстанців 21 липня 1947 року коло села Видів із засідки напав на емгебістів з Дрогобича, які везли арештованих людей з Мшанця. Ліквідовано двох офіцерів і двох рядових емгебістів, а заодно й машину. Арештованих людей звільнено.

8 серпня 1947 року відділ "Тараска" із засідки коло села Лінина ліквідував першого секретаря райкому КП(б)У Дудка, прокурора області і кількох емгебістів. Відомо також, що на початку збройної боротьби "Тараско" два чи три рази рейдував з повстанцями на Закерзоння. Але напевно найзухваліший виклик емгебістам "Тараско" влаштував 25 травня 1947 року, про що доцільно трохи ширше описати.

Навесні 1947 року більшовики запovзялися за всяку ціну зламати опір наших повстанців. У цей час і на Закерзонні зі збройним опором виникли проблеми у зв'язку з поголовною депортацією українського населення з терену, який було передано польській державі. Повстанці на Закерзонні залишилися без зв'язку з українським народом, тому там створилися такі умови, ніби їхнє перебування було на чужій території. От і на нашому терені силові структури комуністичного режиму активізували каральні операції.

25 травня 1947 року чисельний загін емгебістів і енкаведистів зі Старого Самбора зранку вирушив на прочісування сіл на допомогу стрілківським енкаведистам, бо на цих теренах ніяк не вдавалося укоренитися комуністичній владі. Старосамбірські людолови пройшли з облавами через Бусовисько, Верхній Лужок, Топільницю і аж до Тур'є. Такі вояжі емгебістів несли багато лиха не так повстанцям, як місцевим жителям. "Тараска" сповістили про "мисливський похід" старосамбірських червонопогонників, і він вирішив їх провчити.

Був гарний весняний сонячний день. "Тараско" привів дві чоти з терену Великосілля-Тиха горами майже до самого районного центру – Старого Самбора. Повстанці розташувалися на горі перед підходом до Старого Самбора з боку Тершова. розставили у зручних для обстрілу місцях кулемети, виставили з обох сторін стійки і спокійно відпочивали коло тершівського громадського цвинтаря та в посівах жита, яке уже достатньо піднялося над землею і терпеливо очікували червонопогонників.

У передвечірній час зв'язкові з Тершова передали повстанській стійці, що коло Тершова від села Спас появилася чисельна зграя більшовиків. Після тотальної облави і наруги над селянами енкаведисти у передвечірній час, з упевненістю у своїй нездоланній силі, поверталися до Старого Самбора, уникнувши у своєму поході "встрєчі с бандітамі". Проте таку зустріч більшовикам влаштував "Тараско". Повстанська розвідка повідомила, що червонопогонники йдуть через Тершів до Старого Самбора трьома групами, у кожній приблизно по 30 осіб. Першу групу енкаведистів чи емгебістів повстанці пропустили, а по двох інших вдарили прицільним кулеметним та автоматним вогнем. Із заздалегідь добре облаштованих позицій повстанці скосили не одного більшовицького людолова. Кому з них пощастило – залягли в шкарпі коло залізниці. На стріл повернулася перша група емгебістів і виявивши, що повстанці ведуть вогонь з гори, кинулася на виручку своїм по залізничній колії, але потрапила під вогонь повстанців, що були у засідці за залізничним насипом. Таким чином і вони, хто не поліг від повстанської кулі, були змушені залягти в тій же шкарпі.

Частина емгебістів, що пробилася до Старого Самбора, терміново викликала по радіорації підмогу з військової частини, що коло Созані. Невдовзі дві бронемашини були уже на дорозі, що підноситься над в'їздом до Тершова, і спускаючись з гори, вдарили кулеметним вогнем по "бандьорах", які залягли в шкарпі коло дороги. Як виявилося пізніше, у шкарпі залягли емгебисти, скриваючись від повстанського вогню. Так військові з бронемашини мимоволі допомогли повстанцям "Тараска" поповнити число жертв серед емгебістів. Лише по вистрілах з ракетниць "москалі" зрозуміли, що б'ють по своїх. Тим часом перед самим приїздом бронемашин повстанці спокійно відступили без власних жертв.

У літописах УПА висвітлено лише результат цієї акції-помсти: 18 убитих, 12 поранених, з них 4 померли, в тім числі тоді загинули 4 офіцери. Місцеві мешканці подають інформацію, що вся дорога на місці обстрілу була в крові енкаведистів. Місцеві підсобні робітники, що працювали при цих зловісних структурах, стверджували, що то була одна чи не з найчисельніших втрат червонопогонників на терені Старосамбірщини.

Василь Ступка мав велику повагу у повстанському середовищі, як і серед мирного населення. "Тараско" був визначним військовим провідником і стратегом, а от по лінії повстанської Служби Безпеки – боротьби зі зрадниками і провокаторами, цю функцію він доручав виконувати іншим.

Василь Ступка не загинув від більшовицької кулі. Він помер 22 грудня 1947 року в лісовому бункері від тифу.

Є версія, що Василь заразився тифом, спеціально занесеним на цей терен "спеціалістами" комуністичного режиму. До нас дійшли чутки, що в 1947 році десь на цьому терені повстанці були затримані дві підозрілі особи, які після слідства були ліквідовані повстанською СБ. Цей факт достовірний. Але існує версія, що у них знайшли пляшечку чи пробірку з вошами. Так це було чи ні, в даний час важко дослідити, але все можливе, бо відомо, що у Львові і Чернівцях у той час були якісь бактерологічні лабораторії, створені більшовиками. Тиф дійсно був у той час на тому терені, і збудником цієї хвороби були воші. В домашніх умовах з цією хворобою можна боротися, а от у сирій землянці та ще й узимку – проблематично. Але це тільки версія.

Василь Ступка похований на громадському цвинтарі у Великосіллі. Скромний надгробний пам'ятний знак належно доглянутий родиною.

Василь Ступка – "Тараско" – один з кращих синів нашої Бойківщини, що присвятив своє життя боротьбі за нашу Свободу. Це був один з найталановитіших військових стратегів ведення партизанської війни. Підтвердженням цього є той факт, що саме ім'я "Тараска" наганяло панічний страх на енкаведистів. Навіть тривалий час в 1948 році, уже після того, як 476 повстанський відділ очолив хорунжий "Роман", енкаведисти далі вважали, що на цьому терені "господарює" невловимий "Тараско".

Адам ГАЩИШИН

ПОГЛЯД

РАДОСТІ І ПЕЧАЛІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Адміністративно-територіальна реформа вже крокує просторами нашої держави. Різні, часом діаметрально протилежні, думки лунають з приводу нагальності і корисності (ефективності) переформатування місцевого самоврядування – хтось безапеляційно підтримує реформу, хтось – категорично проти її імплементації нашим суспільством. Спробуймо безпристрасно зважити усі «ЗА» і «ПРОТИ». Виходити при цьому будемо із розуміння необхідності зміцнення держави шляхом зміцнення народовладдя через місцеві територіальні самоврядні органи. Також перевірмо, чи ця реформа відповідає духові прагнення нашого народу бути народом європейським по-справжньому, а не декларативно. Раціональний підхід до трактування змісту проведення адміністративно-територіальної реформи диктує необхідність відповідності мети успіху, тобто результатам, спрямованим на покращення життя місцевих громад.

Нумо, давайте уважно подивимося в бік Польщі, нашої сусідки, котра успішно перейшла через цей неминучий рубікон і подає нам зразки економічно сильних і соціально справедливих об'єднаних свого часу (і своєчасно) громад, по-їхньому – гмін. Перетніть кордон, поїздіть по тих же Устриках Долішніх, і у вас не виникне претензій ані до якості комунальних доріг, ані до ступені освітлення вулиць, ані до рівня функціонування водогінно-каналізаційних мереж і систем, ані до санітарного стану території, ані до форми і змісту взаємостосунків між громадянами і місцевою владою.

Хіба ми не до цього прагнемо? Так, звичайно, що запроваджувана реформа не принесе негайних позитивних зрушень, однак їх взагалі не станеться без неї. Адміністративно-територіальна реформа покликана об'єднати досі роздрібнені зусилля декількох населених пунктів в єдиний потужний кулак, вирівняти можливості дотаційних і фінансово самодостатніх рад, зрештою, зорієнтувати вектор бюджетних витрат місцевих переформатованих рад у напрямку першочерговості, ліквідувати безпорадність малих за чисельністю громад; а у зв'язці з децентралізацією влади новоутворені місцеві ради набудуть право самостійно розпоряджатися коштами.

Укрупнення місцевих рад, безумовно, дасть і економічний ефект – за рахунок вивільнених коштів, що йшли на утримання дрібних і дрібнесеньких чиновників, що, погодьтеся, в умовах спротиву України російській агресії певним чином зменшить навантаження на бюджет. Але і це не головне. Визначальним є те, що із совдепівської моделі самоврядних органів влади, ігноруючої не лише справжні соціальні запити і потреби громадян, але і узагалі людину як особистість, ми перейдемо до справжнього народовладдя у його широкому та істинному сенсі, до народовладдя по вертикалі не «зверху-вниз», як за Леніна-Сталіна-Хрущова-Брежнєва, а навпаки – як це працює десятиліттями у цивілізованих країнах.

Щодо мінусів. Вони будуть хіба що з точки зору ступеня дотримання ретельності, старанності і відповідальності перед людьми, народом, державою при проведенні цієї реформи.

Адміністративно-територіальна реформа – це також тест на ефективність нової влади, на відданість її ідеалам Революції Гідності.

На шальках терезів державності переваги адміністративно-територіальної реформи очевидні.

Василь ФАБІН,
с. Торгановичі, Старосамбірського району,

НА ЧАТАХ

МИ – ЄДИНА НАЦІЯ!

Не слід нам сьогодні, в час російської агресії та напередодні місцевих виборів опускатися до чвар, мірятися ступінню патріотизму кожного. Ми – українці, ми – нація, яка століттями виборювала право іменуватися нацією. Не даймо навколопатріотичним манкуртам маніпулювати нами, даючи окупантам привід вважати нас слабкими, а значить беззахисними. Єднатися треба, гуртуватися. В єдності ж бо – сила. Настав час українцям усвідомити себе українцями, вміти розрізняти, хто насправді був і залишається вірним національній ідеї.

Різні партії ліберально-комерційного ґатунку претензійно і наввипередки позиціонують себе джерелом істини в останній інстанції. Такі партії, які в принципі не мають чіткої ідеології, не спроможні задовольнити стремління українського народу до свободи, самостійності і соборності. Не повинен прикарпатський виборець дати шанс тим політсилам на наших теренах, котрі в силу своєї гаманцевої генетики фактично вже тепер є приречені, тобто без майбутнього. Невиразність їхнього політичного обличчя свідчить про розмитість їхнього політичного кредо, з відповідними катастрофічними наслідками для українців, для нас з вами, для держави. Стрибунців слід відправити у політичне небуття, зберегти свої симпатії лише для тих, хто десятиліттями не зраджував ідеї єдиної нації, самостійної держави.

Над безкінечним перетягуванням політичного канату, міжпартійних чвар і змагань за лідерство у грі сподобатися людям завжди був і є Конгрес Українських Націоналістів. Цей глибинно український політичний гранд незаперечно і незборимо завжди був вірним Україні, українській національній ідеї. КУН – за самостійну, соборну, європейську Україну – державу для людей, економічно могутню, соціально справедливу, демократичну і вільну. Маємо бути несхибними у визначальному пріоритеті – віддати на майбутніх місцевих виборах свої симпатії КУНу.

Ми – єдина нація. Нас об'єднує наше героїчне історичне минуле, нас об'єднує солов'їна мова наша, нас об'єднує українська пісня, нас об'єднує наше спільне процвітаюче майбутнє у незалежній європейській державі. Нас об'єднує Бог. Єднаймося заради України!

Олександр ТЕРЛЕЦЬКИЙ,
с.Росохи, Старосамбірський район

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ЯК РОЗПІЗНАТИ СПРАВЖНЬОГО ГЕРОЯ?

Коли бачу два прапори – синьо-жовтого і червоно-чорного кольорів, одразу на згадку навертається наше минуле. Під барвами цих стягів виборювалася незалежність України, під ними умирали діди, батьки, ними накривали новітніх героїв – Небесної сотні та загиблих у зоні АТО.

Ці прапори – незмінні символи державності, українських націоналістів. Патріоти були і залишаються вірними синами України. Під знаменом КУНу Самбір, Старосамбірщина, Турківщина та Сколівщина обрали народним депутатом України Андрія Лопушанського.

Виборці уважно слідкують за його політичною діяльності. Особливо що стосується відстоюванням Андрієм Лопушанським інтересів України в ПАРЄ, членом якої він є. Там для нього своєрідна передова лінія фронту, оскільки доводиться членам Ради Європи підтверджувати агресію Росії. До його слів, аргументів і несхитної української позиції прислухаються.

Тепло зустрічали Андрія Лопушанського під час відкриття в Турці третього Світового конгресу бойків. А все тому, що пори все не забуває піклуватися про інтереси горян, вирішення їхніх головних проблем.

Згадав про два прапори. Більше б їх, за логікою політики і державності, не мало бути.

Але в Україні легалізовано більше сотні політичних партій і партійок. Кожна має свою символіку. Уявіть картину: водночас всі їхні прапори зібрали в одному місці. Такого суцвіття кольорів, емблем ніде в світі більше не побачите. А в нас, на жаль, подібне цілком можливе.

Чому так багато партій? І кожна (особливо її лідер), виявляється, по-своєму любить і знає, як розбудовувати Україну. Для нас із вами. Отож, маємо бути щасливими. І вдячними такому політичному громаддю захисників, борців за квітуче життя. Але ж користі від них особливої нема. І ще не скоро буде. Адже наші «герої» часто-густо створюють байкові ситуації на кшталт Лебедя, Рака і Щуки. А який результат від їхніх зусиль, бачимо і відчуваємо.

Мабуть, погодитеся, що безліч партій – очевидна ознака незрілості суспільства, в якому живемо. Більшість створені під конкретну особу, іменні. Меншенькі партійки, що з примусу вливаються до блоків, я б назвав радше клубами за інтересами, ніж соціально й політично вагомими чинниками. Адже роль їхня мізерна, вони ні на що і ні на кого не впливають. Зате свій патріотизм в солодких обіцянках, свої всеможливості нахабно демонструють під час чергових чи дочасних виборів. І тільки. Це і є діапазон їхньої діяльності.

Навіщо в Україні стільки партій, а в містах – їхніх осередків? У такому політичному натовпі, хаосі важко пересічному українцеві відрізнити правду від відвертої брехні, побачити справжнє обличчя героя або замасковане. Це згодом його розгледимо і глибоко розчаруємося. Бо з'ясуємо для себе, що, на жаль, до парламенту, обласної, районної чи міської рад при нашій допомозі проскочили депутатами далеко не кращі,

не найсовісніші, оскільки кращі опинилися на узбіччі через те, що не є «членами» і не в їхньому списку. Ще гірше і неприємно усвідомлювати українську реальність – сьогодні партійний обранець ні за що не відповідає і ні перед жодним виборцем не підзвітний. Лише перед своєю партією.

Згадаймо гучне народження "Пори". Чи навіть ту ж "Нашу Україну". Де «регіонали»? Чим та як прославилися їхні лідери? Не стало їх, природно вмерли їхні партії. І не лише ці.

Але з історії, на жаль, не кожний виносить урок. Зараз продовжується процес політичного клонування. З'явилися нові "будівничі та захисники" життєвих інтересів українців. Це, зокрема, УКРОП, "Самопоміч", "Воля", "Наш край", "Українська Галицька партія" та їм подібні. І це не на замовлення потреб держави, а такого собі партійного царька, який на загал гарними і правильними гаслами зумів задурманити чужі голови. А все тому, що запахло черговими виборами до місцевих органів влади.

Українській державності – двадцять чотири. Як на перший погляд, ніби немало. Той, хто народився 1991 року, вже став дорослим. Але для завершення її формування ще багато чого бракує. І насамперед злагоди, розуміння головної суті – утвердження національної ідеї. Без неї ми і далі рухатимемося, як без компасу й орієнтиру, – навмання, різними стежками-дорогами, збиватимемося на узбіччя, а то й манівці. Цим суспільним хаосом уміло скористалися наші історичні недруги. Росія часів президентства Путіна пішла на Україну неоголошеною війно. Тепер за свою незалежність платимо життям військових, бійців добровольчих батальйонів.

Все-таки два прапори – синьо-жовті та червоно-чорні не міняли своїх кольорів, майоріли на найвищих вершинах, полях смертельних боїв із різною ордою.

Цікаво спостерігати за картиною, як перед новими виборами заворушилися незмінні та нові партійні лідери. Враження таке, наче Україна і ми без них не обійдемося, ні дня не проживемо, вони і тільки вони – провідники нації.

Мене, як журналіста, якось запитали, чого я очікую від сьогоднішньої ситуації в державі? Скажу одне – нові чергові вибори не страхають. Боюся хіба що закону, за якими обиратимемо депутатів сільської, районної, міської та обласної рад. Непартійному до них дорога закрита. Ніби людина з членським квитком враз стала розумнішою.

А чому б кандидату від партії не позмагатися з мажоритарником?

Стосовно партій, то, на моє глибоке переконання, їх має бути максимум три: одна – національно-демократична, друга – християнська, а третя – опозиційна, якій відведена роль щуки, що не дає спокою у ставку карасю, – щось середнє між першими двома. І хай змагаються за прихильність народу своїми програмами, авторитетом великих і менших лідерів. Адже Андрій Лопушанський саме під стягом українських націоналістів здобув перемогу на парламентських виборах. А це свідчить, що національна ідея була і залишається провідною в суспільстві.

Микола СЕНЕЙКО,
м. Самбір

ПОЗИЦІЯ

ВЛАДУ І ГРОШІ МІСЦЕВИМ ГРОМАДАМ

Ігор НЕСТОРАК

Централізований політично-державний устрій довів Україну до краю. Централізована система – це за своїм характером система корумпована. І ця чиновницька корупція має організований і тотальний характер. В Україні утворився новий правлячий клас – привілейована бюрократія, олігархія.

Мусимо з сумом констатувати, що бюрократичний клас і через 24 роки незалежності господарює в Україні, утворивши міцні вертикальні структури. Він і досі заправляє в органах влади, відтворює свою систему, впускаючи в неї лише «правильних» людей, часто безсовісних і продажних, далеких від інтересів українського народу і держави.

Так само, як і за УРСР, центральні органи влади збирають у Києві гроші з регіонів і «милостиво» повертають частину з них назад. Так би мовити на потреби людей, але це фактично крихти, які не дають можливості розвиватися громаді – головному, базовому рівню суспільства. Решту пускають на загальнодержавні проекти або їх тупо «деребанять». Мало того, корупція набула на порядок більше масштабів, по суті стала нормою життя, без так званих «відкатів» сьогодні не впроваджиш жодного соціально-економічного проекту. Адже в Україні з'явилися так звані олігархи, які нерозривно зрослися з бюрократією і, отримавши доступ до бюджетних коштів, здобули мільярдні статки через надприбутки, отримані буквально з повітря, скуповуючи і приватизуючи за безцінь державне і комунальне майно. А суми хабарів чиновників обросли такою кількістю нулів, яка й не снилися бюрократові – хабарнику радянських часів, мотивуючи напевно тим, що потім потрібно внести судову заставу.

Якщо в Європі економіка на 60–70 відсотків тримається на малому та середньому бізнесі, який створює робочі місця для працівників, то в Україні свої правила диктують господарі велетенських підприємств. На них і на їхні надприбутки працює державний бюджет і вся країна.

Централізована корупція і зрощення влади з тіньовим олігархічним капіталом, вдосконалені Кучмою – Медведчуком, досягли апогею за часів Януковича.

Свого роду пам'ятником цієї епохи стала кричуща розкіш Межигір'я. А таких «межигір» в Україні тисячі, де осідають гроші платників податків. Суспільство усвідомило: так жити не можна.

Прикро констатувати, але факт, навіть Революція Гідності, де кров'ю кращих синів і дочок України було доказано бажання жити в державі, де гідність і честь людини понад усе, не змогли зламати хребет системі бюрократичного всевладдя та корупції. На мою думку, ця система стала ще знахабнілішa, в якій немає норми людських, християнських відносин.

А спроби правдолюбців, чесних людей знайти правду і доказати людську гідність перед знахабнілими олігархами часто й досі впираються в несправедливі рішення судів, прокурорів, влади.

Тому сьогодні, як ніколи постало питання: владу і гроші місцевим громадам. Громада – головний, базовий рівень суспільства. Громади через місцеві ради будуть кардинально більш незалежними у витрачанні власних коштів, самостійно визначаючи бюджетні пріоритети. Цей механізм повинен обов'язково працювати наступним чином: громада-депутати-сесія місцевих рад-виконкоми.

За новою системою децентралізації в місцевих бюджетах осядуть відрахування екологічного податку та адміністративних послуг (у процентних співвідношеннях на користь місцевих громад), податок на нерухомість і торгівлю підакцизними товарами, податок на доходи фізичних осіб та інші.

Важливу роль у соціально-економічному розвитку території (міста, села) будуть відігравати такі фактори як створення робочих місць і відрахування до бюджету. Місцевий бюджет я завжди порівнюю з акваріумом. Якщо до води не подавати вчасно повітря, знаємо, що буде з цією живністю, яка є в ньому, так і місцевий бюджет повинен постійно і вчасно наповнюватися новими коштами. Тоді громада може через своїх депутатів визначити пріоритети розвитку на рік і депутатську каденцію, а це можна назвати макростратегією розвитку міста, села, території. При цьому обов'язково повинна враховуватися допомога депутатів Верховної Ради України і обласних рад, їхня частка участі у цьому розвитку повинна бути максимальна і наполеглива в співпраці з депутатами місцевих рад, які на рівні з місцевими головами понесуть відповідальність за розвиток території. Питання комунальної власності, поточні ремонти і т.д. – це завдання для депутатів місцевих рад і їхніх голів. Тільки співпраця депутатів Верховної Ради України, обласних і місцевих рад при розумній, координуючій та консолідуючій роботі місцевого голови може дати позитивний результат інфраструктурного розвитку населеного пункту, території. При цьому слід враховувати, що голови місцевих рад один раз в рік обов'язково повинні звітуватися перед громадою за витрачені кошти і їх ефективне вкладення. При такому плануванні громаді не можна нав'язувати і ігнорувати їхні бажання, громада повинна відчути свій вплив на депутатський корпус, місцевого голову, тобто брати активну участь у створенні комфортних умов свого проживання.

У цивілізованих державах при будівництві житла деякий час не асфальтують пішохідні доріжки, і як жителі собі прокладуть стежку, так і асфальтують. Це узагальнений приклад, але його слід дотримуватися в соціально-економічному розвитку території.

З початком введення децентралізації в українське суспільство і економіку громади мають реальний вплив на розвиток інфраструктури населеного пункту, робити його комфортним. Консолідація сил громади, депутатів всіх рівнів, голови місцевої ради повинні докорінно змінювати і покращувати життя, побут жителів міста Самбора і Самбірщини.

м.Самбір

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

УКРАЇНА БУЛА, Є І ЗАВЖДИ БУДЕ!

Світлана СНІГУР

Гасло, винесене в заголовок тексту, відоме всім, хто живе на українській землі. Його виголошують на урочистостях, зустрічах, форумах, фестивалях, зборах, реквієма пам'яті... В ньому – істина, бо наша нація – нескорена, незборима. Будуть приходити і відходити покоління, народжуватимуться нові Герої, а Україна залишатиметься. Незнищенний її народ. Ось як гарно символізує у своїй поезії невмирущість українського роду і народу відомий поет Василь Симоненко: «Я не вірю, що дід із могили воскресне, але знаю, що НІ, він увесь не умре». В цих словах глибокий зміст. Безсмертя діда, сільського хлібороба, чесного і доброго чоловіка, асоціюється із невмирущістю українського народу… Саме дід навчив ще малого хлопця любити свою рідну мову, пісню, Україну, перший познайомив з історією народу, його легендарними подвигами. Ще тоді малий Симоненко усвідомив, що Україна починається з сім'ї, родини, рідного села чи міста. І вже у зрілому віці він напише: «Народ мій є, народ мій завжди буде, ніхто не перекреслить мій народ!»

Я не випадково звертаюся до мудрих Симоненкових слів. Підтвердження їхньої правдивості – цьогорічні святкування Дня Незалежності в Сколе на Львівщині. Люди чисельно зібралися у центрі міста. Майдан Незалежності цвів вишиванками, національними строями, синьо-жовтими стрічками та знаменами. Цікаво, що майже всі прийшли сім'ями – від літніх сколівчан – до дошкільнят. А це означає: «Ось яка ми нація! Ось як любимо свою Батьківщину!» З цього випливає, що в сучасних молодих родинах виховують справжніх патріотів України. Отож, тішимося й надіємося на кращу долю для нашого народу.

Я не роблю викладу про якесь одне свято чи подію… Просто, факти, які констатую, постараюся проілюструвати прикладами із життя, звертаючись до записів із своїх нових та старих журналістських блокнотів. Це і засвідчить, яка ми нація та як палко любимо Україну, з якою повагою ставимося до минулого і як шануємо надбання сучасні. Вважаю, що такий підхід до написання публікації є доречним і навіть трохи повчальним напередодні виборів до місцевих рад.

Сьогодні повсюдно чується: «Вибори! Вибори! Вибори!»… Та це не просто слова. Ми маємо усвідомлювати, що кожен голос виборця – це доля України, це іспит власного сумління, це «нині» і «завтра» нашої Батьківщини.

Тепер, в умовах цієї жорстокої неоголошеної війни, яка має чимало жахливих наслідків, – сльози, сирітство, каліцтво, смерть, розгромлені міста і села на сході країни, безхатченки і безпритульні, – дуже важливо, хто прийде до влади… Життя підказує, що в нинішньому складному конкурентному світі не гоже сидіти, склавши руки, а треба захищати, відстоювати свою державу.

Страшно? Дуже страшно? А що робити? На ці запитання своїм гідним вчинком дав вичерпну відповідь голова Риківської сільської ради (Сколівський район) Ігор Зеленевич. Під час одного журналістського відрядження ось як про цього чоловіка, нині вже воїна АТО, розповів нам сколівчанин Василь Дмитрів:

– Ми приїхали до Рикова вручати хлопцям та чоловікам мобілізаційні повістки до Збройних Сил України. Зайшли в сільську раду, ознайомили з метою приїзду сільського голову Ігоря Зеленевича… А він нам: «Я працюю в сільській раді – здоровий чоловік, от і мобілізуйте МЕНЕ, піду служити в армію, захищатиму рідну державу. Не можу ж я відсиджуватися, коли інші воюють, коли така небезпека над Україною!.. Що ж то виходить, людей відправлю, а сам в теплій хаті сидітиму». – Думали, жартує. Так ні, все серйозно – пішов таки в армію, відбув військові навчання – і в АТО. Вдома жінка Леся, донька Роксолана-студентка, син Назарій в цьому році школу закінчив… Пишаються чоловіком і татом… Та й, якщо правди діти, хвилюються дуже, не на курорт же відправився, на війну… Але усвідомлюють, що треба… До речі, разом з головою мобілізували до війська і його односельчанина Миколу Андрійчака… Отож гідно виконують свій священний обов'язок перед Батьківщиною обоє сусідів-риківців…Отака в нас нація, отакі ми українці! Саме таких, як Ігор Зеленевич, і вибирати в депутати, таким ставати очільниками міст і сіл.

До речі, Ігор – мій колишній учень. Більше тридцяти років тому, після закінчення Самбірського педучилища, перед вступом до вузу, я працювала вчителькою в Риківській школі і мені просто пощастило навчати сьогоднішнього сільського голову з Рикова в третьому класі. Зустріла його якось минулого року на сесії районної ради, це через тридцять років… Підійшов, представився, а я віри не йму, що цей високий гарний чоловік – мій учень… «Світлана Романівна, та я Ігор Зеленевич…» – мовив, і я пригадала хлопчика-третьокласника… Варто розповісти про нього. З гарної родини походить.

Дехто, може, думає, що поведу річ про відмінника, тихого, спокійного школяра… Але не таким був третьокласник Ігорко. Навчався тоді на «чотири» і «п'ять» – хорошист. Дуже рухливий, спритний, кмітливий і добрий. Просто дуже добрий. Про таких кажуть: «Душа класу». А ще він був у нас шкільним соловейком. На всіх святах виступав. А пісень знав у той час більше, ніж я. До чого я веду… Якось, під час перевірки школи, у нас на уроці сидів інспектор райвно Михайло Ортинський. А був то радянський час. Ми вивчали музичну грамоту, потім я грала на баяні, а діти співали програмні пісні. До кінця уроку залишалося 15 хвилин… І тут інспектор делікатно втрутився у ведення уроку: «Будьте добрі, діточки. Хто з вас може сам заспівати». Всі підняли руки, окрім Ігоря. «А ти, хлопчику, що, не вмієш співати?» – запитав пан інспектор. «Я – після всіх», – одказав той. Діти в класі всі тоді гарно співали. Презентували свої вміння перед чужою людиною… А от закінчення уроку було оригінальне й урочисте. «Буду співати пісню наших дідів про Україну. Чи можна?» – запитав Ігор і, не дочекавшись дозволу, голосно заспівав перший куплет і приспів теперішнього Гімну України. У класі й на вулиці роздавалося дзвінкоголосе «Ще не вмерла Україна…». Провіряючий запропонував дітям встати… Ми всі стояли і слухали… Я, тоді, ще зовсім юна, не усвідомлювала, що попадись до мене на урок якийсь інший інспектор, довелося б не в школі і не в редакції зараз працювати, а кози пасти, або сибірів звідати… А порядний чоловік написав відмінний відгук про мій урок, після наради захотів познайомитися з батьком хлопчика, і я пішла з ним до крамниці, де працював пан Зеленевич. Інспектор привітався із батьком мого учня і мовив: «Гарно хлопця виховуєте, буде головою сільради!». «Та в нас то і сільради нема», – одказав, усміхнувшись, пан Зеленевич. – «Нині нема, а колись буде», – настоював на своєму інспектор… Минули роки і те, що він напророчив, збулося.. Отакі ми, українці, отака ми нація!.. У великій сім'ї Зеленевичів з одинадцяти дітей Ігор – наймолодший син. Вдома співали українських національних пісень, виховували дітей патріотами… На свята вдягали вишиванки… Слід відзначити і порядність інспектора Михайла Ординського. Не побіг до райкому з доносом на молоду вчительку. Як бачимо, були у нас патріоти і є. Маємо ким пишатися.

Події на Сході України схвилювали весь світ. Через ганебні імперські плани Москви українцям довелося взяти в руки зброю. Ця кровопролитна війна довела, що багатство країни визначається не лише матеріальними ресурсами, а, насамперед, згуртованістю нації, її силою духу. І сьогодні схід і захід України об'єднують почуття національної гідності.

– У нас спільна історія і зараз одна спільна мета – захистити нашу державу, зберегти її цілісність, не дозволити ворогу плюндрувати українські землі, знущатися над миролюбивим народом, який ніколи не зазіхав на чуже, – зауважував якось при зустрічі воїн АТО Ігор Іванищів зі Сколівщини. – Для мене і моїх побратимів найбільший скарб – це Вітчизна, це наша українська нація. За неї не пошкодуємо віддати найдорожче – життя. – І додав, – Українській нації споконвіків притаманні незламність духу, твердість національних переконань, повага до традицій предків. І тепер, в першу чергу, від нас, українців із Заходу та Сходу, фронту та тилу, залежить, яку державу матимемо, які цінності відстоїмо. Взявши в руки зброю, ми усвідомлюємо, на що йдемо. 24 роки тому українці виборили право бути господарями на рідній землі. Наш обов'язок – відстояти його.

При розмові з Іванищівим я згадала про Олексу Савчина з села Головецька – вояка УПА, політв'язня, активного учасника національно-визвольного руху в період Другої світової війни та в післявоєнний час. Довгі етапи, тюрми, політичні табори не зламали силу духу українського повстанця, не поглинули його своїми грубими порядками. Поневіряючись в неволі, не втратив людяності, національної гідності, нікого не зрадив і не продав. Варто прочитати книгу Володимира Мармуса «Друже Зверхнику» про збройне підпілля ОУН. В її центрі – спогади Олекси Савчина. Лейтмотив книги – психологічна атмосфера глибокого підпілля ОУН, ідейно-патріотичний дух повстанців. Неабияк вражає те, що великої біди наробили свої, внутрішні зрадники… Через таких чимало повстанців загинуло, а їхні сім'ї було відправлено в далекі заслання… Олексу Савчина теж видав «побратим», з яким, здавалося, ділили шматок хліба, розказували один одному таємниці. «Той ворог, який криється серед нас, вдає із себе соратника по боротьбі, найстрашніший», – не раз казав цей чоловік. Отож і нам зараз треба бути обережними і пильними.

Чому я згадала сучасного українського воїна, захисника Вітчизни Ігоря Іванищіва й упівця Олексу Савчина? А тому, щоб засвідчити безперервну духовну єдність поколінь, яка, мов інстинкт самозбереження за своє право жити на своїй землі переходить так званою духовною естафетою з покоління в покоління. В цьому – наша невмирущість і непереможність.

Приклад служіння Вітчизні надає нині і Українська церква. На Сколівщині добре знають і поважають настоятеля храму вмч. Пантелеймона, почесного громадянина району, отця Володимира Бориса. Очільник волонтерського руху, капелан. Неодноразово був на сході України, там, де точаться кровопролитні бої. В землянці чи в бліндажі ділив з бійцями шматок хліба, благословляв на подвиги, сповідав їх, проводив з ними бесіди, розуміючи, що у цих важких умовах вони дуже потребують психологічної підтримки. Названий парох – справжній українець, патріот, на якого варто рівнятися. Його проповіді в церкві, бесіди та виступи в народних домах, бібліотеках, школах, дитячих садках – це привернення народу до святої християнської віри, це справжня духовна пожива, це наука яка виховує і гартує патріотів. Ми горді від того, що маємо в місті такого пароха.

Україна дала світу нових героїв, проникнутих любов'ю до рідної землі, патріотизмом, почуттям власної гідності, відповідальністю, бажанням будувати багату високорозвинену державу. Болить душа за нашого сучасного Героя Небесної Сотні Олега Ушневича. Так рано юнак покинув цей світ… Він гідно ніс через своє життя заповіт своїх дідів і прадідів: «Україна – понад усе!». Мріяв про кращу долю її синів і дочок, тому й поїхав до Києва на Революцію Гідності: «Гірко… Землю нашу швидко так покинув, білим ангелом у небо злинув. Той найкращий у Небесній Сотні птах – це відважний з Сколього юнак.» Нема в світі тієї тризни, яка б повноцінно оплакала героїв Небесної Сотні – тих провісників добра і світла, ангелів справедливості, борців за гідне життя…

Тисячі українців жертвують нині своїм часом, здоров'ям і навіть життям, аби ми мали єдину вільну державу.

– Це наша національна совість, наш національний обов'язок захищати рідну землю, цілісність своєї держави, її незалежність, – сказав під час зустрічі захисник Вітчизни, воїн АТО, родом з Верхнього Синьовидного, Володимир Когут, якому довелося бачити й переживати страшне пекло на сході України, зокрема, на Савур-Могилі…

– Історія повернулася так, що сьогодні нам знову, як і колись дідам і прадідам, довелося із зброєю стати на захист Вітчизни. Нелегко нашим хлопцям в АТО, сили нерівні, озброєння потребує кращого… Але ми усвідомлюємо, що треба боротися і віримо, що переможемо, – так вважає батько двох дітей, воїн АТО, родом з Верхнього Синьовидного, Іван Одинак.

Захисники Вітчизни, Володимир та Іван, констатують, що не гоже нашим депутатам нині свваритися, це не по-людськи… Працювати треба. А не можуть стримати емоції, то нехай ідуть на війну і тоді на життя дивитимуться по-іншому… Нам нині треба єдності. А чвари – на руку ворогам. Тільки згуртована українська нація зможе піднятися на високий щабель розвитку.

Два роки тому колишній голова районного проводу КУН Євген Горошко (нині покійний), виступаючи в Сколівському РНД «Бескид» на святі Героїв України, сказав: «Україна виборола собі волю… Про це ми мріяли віками. Отримавши незалежність, оберігаймо її. Гуртуймося, єднаймося і будемо великою силою, якій жоден ворог не страшний. Любімо і плекаймо все своє, українське, національне. «Чужого навчаймось і свого не цураймось», як писав Тарас Шевченко. Формуймо нинішню українську ментальність, спираючись на найкращі національні традиції, що передали нам славні пращури. Наш прапор синьо-жовтий, наш Гімн – це святині, під якими боролися за волю України ми, наші діди і прадіди… Здобувши її, будьмо гідними громадянами своєї землі… Нація і держава! – вдумаймось у ці слова. Вони разом не лише на папері, вони сплелися воєдино за змістом. Від свідомості нації залежить доля держави. Тільки ми зможемо зробити свою державу високоцивілізованою».

Варто зауважити, що в цей складний час Україна не залишилася сама по собі. З нами цілий світ. Про це свідчать чисельні вітання з Днем Незалежності від керівників багатьох держав, від духовенства. Ось слова із вітання Папи Римського Франціцшека: «Я молюся у цій складній ситуації за Україну, наповнюючи мою духовну близькість з жертвами та їхніми родинами, а також з усіма, хто страждає. Я підтримую ті зусилля, які допомагають українському народові рухатися вперед у дусі єднання та миру…».

Нині Конгрес Українських Націоналістів стоїть за об'єднання всіх політичних сил. Не сваритися, а об'єднатися всередині країни, щоб дати гідну відсіч ворогу! Тільки ми самі, український народ, зможемо забезпечити цілісність і недоторканність держави. З нами Бог!

З нами історична пам'ять, яка формує національну ідейність. Україна була, є, і завжди буде, бо має своїх гідних захисників.

м. Сколе

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

І ЗАПЛАКАЛО СКОЛІВСЬКЕ НЕБО...

Напередодні Дня Незалежності України сколівська земля прийняла в своє лоно 56 воїнів УПА, тлінні рештки яких було знайдено під час експедиції в урочищі Альтана. Близько 70 років замордовані герої чекали на звуки дзвонів та «Вічную пам'ять». 22 серпня згадали тих, завдяки яким ми святкуємо День Незалежності, хто віддав свій найбільший скарб – життя за кращу долю нашої землі.

Перепоховання відбувалося за участі голови Львівської обласної державної адміністрації Олега Синютки, голови Українського інституту національної пам'яті Володимира В'ятровича, секретаря Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій при Кабміні України Святослава Шеремети.

В заході взяли участь депутати Львівської обласної ради Анатолій Дейнека та Остап Стахів, голова Сколівської райдержадміністрації Ігор Свистун, голова Сколівської районної ради Микола Романишин, голова Крайового братства вояків ОУН-УПА Олесь Гуменюк, вояки УПА та рідні похованих вояків на Альтані, новітні захисники України, представники громадських та молодіжних організацій, громадськість району та області.

Відкриваючи захід, голова Сколівської районної ради Микола Романишин зазначив: «В історії кожного народу є місця, яким випала доля стати символами нескореності, незламності духу, могутнього цілеспрямованого поступу на шляху до свого суверенного утвердження й розвитку. Одним з таких священних куточків є урочище Альтана. Не так давно ми всією громадою споруджували тут пам'ятник задля вшанування героїчного подвигу наших земляків, проклали до цього священного місця Хресну дорогу, як символ їх мученицького життя. А сьогодні наша сколівська земля бере до свого лона тлінні рештки вояків ОУН-УПА, які стали до нерівного бою за нашу свободу і були викинуті окупантами в лісові урвища. Вони загинули, але перемогли, бо захистили нашу гідність, нашу правду і наше право на власну державність».

Світлу пам'ять полеглих вояків УПА вшановано хвилиною мовчання.

Заупокійну панахиду та чин перепоховання відслужив владика Григорій (Комар) – єпископ-помічник Самбірсько-Дрогобицької єпархії у співслужінні з численним духовенством Сколівщини.

Звертаючись до присутніх, Преосвященний владика наголосив: «Сьогодні вони дочекалися нашої пам'яті, нашої молитви і нашого вшанування.

На жаль, ми не знаємо їхніх імен, не знаємо їхніх життєвих історій, але нам сьогодні відомий їхній подвиг і їхня жертва. Адже вони поклали на вівтар незалежності найбільший дар – своє життя. І тим самим дали нам приклад, свідчення того, якою ціною здобувається незалежність і воля народу. Вони дали нам приклад, що за цю незалежність і волю потрібно змагатися, її треба відстоювати».

У своїй промові голова облдержадміністрації О.Синютка зазначив: «Напевно, цим упівцям тоді здавалося, що їхня жертва стане останньою у боротьбі за Незалежну Україну. Але пройшло чимало часу і нам знову потрібно відстоювати нашу державу. Сьогодні вшановуємо пам'ять тих, хто загинув за Україну 70 років тому, але наші думки також із хлопцями, які зараз захищають Україну на Сході. Тому громада повинна зібрати всю свою силу, міць та допомогти Україні в ім'я тих, хто загинув та заради тих, хто живий. Зараз від кожного з нас залежить те, чи ми зможемо відстояти у цій війні самостійну та соборну державу для себе і своїх дітей та заради наших батьків та дідів».

«Для того, щоб перемогти у війні, українцям також потрібна національна пам'ять. Ця пам'ять робить нас сильнішими, вона є запорукою нашої перемоги», – сказав Володимир В'ятрович.

Відтак керівництво області та району, представники духовенства, установ та організацій вклонились загиблим упівцям, поклавши вінки та квіти до місця їх вічного спочинку.

Цей захід є чином поваги нашим батькам і дідам, учасникам визвольних змагань, пошана тим мужнім воїнам, добровольцям та волонтерам, які сьогодні одягнули військову форму і захищають нашу землю на Сході. Це головна ознака того, що наша душа жива, що наше життя незнищенне, що наш народ переможе.

За час Незалежної України – це одна з найбільших віднайдених братських могил. Рештки були знайдені ще у травні цього року, в одинадцяти ямах, які розташовані недалеко одна від одної. Ідентифікувати героїв УПА вдалося за знайденими речима бійців: дерев'яні тризуби, монети, гудзики, християнська символіка та одяг. Проте, імена залишаються невідомими. Саме тому існує припущення, що серед знайдених останків можуть бути не лише бійці, а й ті, кого підозрювали у співпраці з ОУН та УПА.

Тлінні душі загиблих дочекалися нашої молитви та вшанування. Нам не відомі їхні життєві історії, але нам відомий їхній подвиг і їхня жертва. Вони дали нам приклад того, якою цінною є незалежність для народу. Дали приклад, що за цю незалежність і волю треба змагатися та відстоювати її. Ми повинні віддати їм борг, щоб жертва не була даремною і вони могли радіти, бачачи, що ми продовжуємо справу, яку вони почали… Після останньої кинутої грудки землі заплакало за героями сколівське небо.

Марта КАСЬЯНОВА
Фото Миколи РУСИНА

ПОДВИЖНИКИ

УВІЧНЮЄ ПАТРІОТИЗМ СЛОВОМ

Відзначаючи 24-у річницю Незалежності України, обов'язково згадуємо тих земляків-сколівчан, які своєю боротьбою, працею, патріотизмом, національною ідеєю неабияк прислужилися своїй Вітчизні. Шануємо живих. Низько вклоняємось в жалобі перед світлою пам'яттю тих, які відійшли у вічність.

Живе в нашому містечку Сколе, що на Львівщині, Любов Багінська – колишня голова районного товариства «Просвіта», вчителька-пенсіонерка, самобутній краєзнавець, багаторічний дописувач до районного часопису «Бойківська думка» (мова піде про її публікації саме в цій газеті) і просто хороша людина. Завжди була активісткою. І сьогодні, коли ноги вже не слухаються й не має сили прийти або приїхати на бойківські фестини чи взяти участь в організації урочистостей до державних та народних свят, вона, публікуючи статті в районці, протягом багатьох років, своїм правдивим і гідним словом увічнює славу героїв УПА Сколівщини – тих сміливих та національно свідомих людей, які боролися за волю та незалежність України.

Любов Савівна зустрічається з цікавими людьми – свідками та учасниками національно-визвольних змагань, їхніми родичами, знайомими, друзями. Вони до неї телефонують, приїжджають, приходять. Рідко буває, що християнські свята її родина відзначає сама, без гостей.

Наталія ОСЬМАК (справа) в гостях у Любові БАГІНСЬКОЇ. Фото з архіву Багінських.

Варто відзначити, що бувають гості особливі. Неодноразово на Паску та Святий вечір приймала дітей зі сходу України. А якось до її оселі завітала Наталія Осьмак, донька Кирила Осьмака, Президента Української Головної Визвольної Ради. Наталія згадувала про перебування її батька на Сколівщині, про те, як вони з мамою й татом гуляли міським парком. Подарувала Любі Савівні книжку Дмитра Павличка «Кирило Осьмак», а та, своєю чергою, написала до газети гарний спогад про її батька. Любов Савівна осмислює історію рідного краю крізь призму свого досвіду, акцентує увагу читачів на національній свідомості упівців Бойківщини, на важливих історичних уроках, ілюструючи їх патріотичними прикладами з життя та численними фотографіями. Чого тільки варта її стаття «Згадаймо, сестри, як на нарах спали», написана на основі спілкування з Розалією Вітрук – українкою, табірною ув'язненою третього бараку Воркути.

Пані Багінська – людина світла і правдива. Вона знає ціну свободи й незалежності. В розповідях про патріотичні родини сколівчан – Головацьких, Вільшанських, Івасикових, Биленів, Пельдерів, Сікачів, Бичковичів, Гребеняків, Щуревичів, Вітруків, Осьмаків, Бойків, Роїків, про жінок-активісток, національно свідомих священиків, як, наприклад, Михайло Мосора, та багатьох інших, які завше прагнули волі, розкриває характер їхньої національної свідомості, гідності, критерій моральності, без яких не може існувати український народ. Чимало публікацій пронизано болем через великі втрати – герої гинули в боротьбі за національну ідею, пропадали в тюрмах та на засланні.

Свої нариси авторка також присвятила темам української історії та відродження після 1991 року. Серед них «З історії сколівської «Просвіти», замальовки про славну родину вчителів Бартківих, про сколівських союзянок, про талановитих бойків… Їхній лейтмотив – традиція предків дбати про збереження роду й народу.

Всі разом взяті публікації Багінської – це золотий скарб Бойківщини, хороша книжка, спрямована на відродження духовної культури, національної свідомості, освіченості українців. Віримо, що з часом Україна стане багатшою, впорядкуємо газетні публікації Любові Савівни і будемо мати цікаву й корисну книжку.

Світлана СНІГУР

СПОГАД

ТАК ПОЧИНАЛАСЯ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ...

24 роки тому в нашій Бойківщині всі раділи, що Україна стала незалежною. У Сколе, в честь цього, проводилися народні фестини. Особливо запам'яталися ті, з 1992 року, які відбувалися на Покрову. Розпочиналися із зачитання «Акту проголошення незалежності України», прийнятого Верховною Радою 24 серпня 1991 року. Виступали герої національно-визвольних змагань, священики, політичні і громадські діячі, діти, звичайні громадяни.

Особливо запам'ятався виступ настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці о.Василя Головацького, нащадка славних галицьких інтелігентів, громадських діячів, подвижників культури, освіти, духовенства, прямого потомка Якова Головацького із «Руської трійці», який виголосив святочну промову і закликав народ навернутися до християнської віри, бо вона рятує, скеровує, вчить, допомагає і оберігає. Зауважував, що незалежність України – це волевиявлення народне і що тільки працею, натхненням і боротьбою зможемо втримати свою незалежність.

Минуло понад два десятиліття, але доречно у спогадах повертатися назад. Отож, згадаймо притчу, яку на фестинах виніс на обговорення громадян Сколівщини о.Головацький:

– Коли на Візантію напали завойовники, в Константинополі у храмі зібрався народ. Ніде було яблуку впасти. Своїми молитвами вірні звернулися до Бога, щоб допоміг вистояти і відігнати ворога. Молилися декілька днів. І тут, у Царських Вратах храму, з'явилася Матінка Небесна і накрила своєю великою хустиною весь люд, відвернула небезпеку, що загрожувала поневоленням візантійцям.

Цю притчу о.Головацький оповідав не просто так, а для того, щоб народ навернувся до Бога, жив за Божими заповідями і творив нову Українську державу.

На стадіоні виступали народні художні колективи району – хори, ансамблі, гурти, етнографічні колективи. До організації заходів з національного відродження Бойківщини були залучені товариство «Просвіта», Союз українок, Народний Рух України, райвідділи культури, освіти, місцева влада. Україна жила, вирувала, справді відроджувалася.

– Гарно ми почали. А чи не повернутися б нам на декілька кроків назад, виправити помилки і вирушити вперед, – зауважила якось при зустрічі колишня голова районного товариства «Просвіта» Любов Багінська. – Ми вірили, працювали, відроджували те святе, українське, яке пригноблювалося віками. Щось призупинило цей рух. Думаю, жадоба до грошей. Надто вже велика нині різниця у статках українців. Хтось трудиться, не покладаючи рук, і ледь кінці з кінцями зводить, а хтось жирує, панує, направо і наліво грішми сипле. Так недалеко до того, щоб і Україну продати. Схаменімося. Не даймо загинути своїй Вітчизні.

І знову про бойківські фестини на зорі незалежності. У них брали активну участь люди різного віку. Майстерно виступали у ролі князів Данила Галицького, Володимира, Святослава, Святополка, Ярослава Мудрого самодіяльні аматори Сколівщини. Було цікаво, люди ще довго обговорювали миттєвості свята і навіть сьогодні згадують про них. Неодноразово сколівчани звертаються до публікацій відомого сколівського журналіста Василя Романчука, який у «Бойківській Думці» детально і гарно описував про те, як у Карпатах люди раділи, що довгоочікувана мрія здійснилася – Україна стала незалежною.

Минуло 24 роки Незалежності. Постараймося, збережімо її!

Світлана СНІГУР

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ПОЕТ І ЛІКАР. ІЗ КОГОРТИ НЕСКОРЕНИХ

Відкрито меморіальну дошку великому українцеві Степанові Руданському

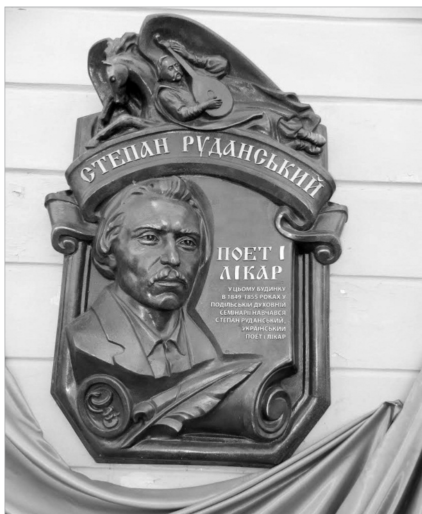

22 серпня 2015 року в культурному житті древнього й красивого Кам'янця-Подільського сталася визначна подія. Цього дня відкрито меморіальну дошку поетові високої національної свідомості, одному з найкращих лікарів свого часу Степанові Руданському. Ініціювали цю справу Хмельницька Крайова Організація Всеукраїнського Лікарського Товариства за сприяння Хмельницького окремого козацького куреня ім. Д. Нечая, Українського козацтва та за підтримки Хмельницької обласної організації ВО «Свобода».

Відомо, що після закінчення навчання в Шаргородській духовній бурсі Степан Руданський протягом 1849–1855 рр. навчався у Подільській духовній семінарії. Цей навчальний заклад випустив у світ плеяду талановитих особистостей. Тут свого часу навчалися видатний композитор, хоровий диригент Микола Леонтович, український письменник, громадський діяч і фольклорист Анатолій Свидницький, краєзнавець, дослідник історії Поділля Іван Шипович, історик, краєзнавець Юхим Сіцінський та ще багато інших, які вірно й віддано служили Україні. Нині в цьому приміщенні розташований художній відділ Кам'янець-Подільського історичного музею-заповідника.

Шість років життя у провінційному й романтичному Кам'янці-Подільському були чи не найкращими, які Степанові Руданському подарувала доля: золота пора юності, перше кохання, перші спроби на літературній ниві… У цей період юнак не лише долучився до естетики романтизму, але й виробив власні оригінальні жанри. Уже на світанку своєї творчості юнак виявив значний поетичний хист, його твори відзначаються мелодійністю й пісенністю. 1851 року сімнадцятилітній семінарист дебютував баладою «Два трупи». З'являються й інші: «Вечорниці», «Хрест на горі», «Упир», «Розмай», «Люба», які молодий автор назвав небилицями. Всі вони відзначаються високим рівнем літературної вправності. Ліричні перлини «Мене забудь», «Ти не моя», написані в цей час, і багато інших, стали народними піснями. Змалку призвичаєний до народних традицій, усної народної творчості, юнак відвідував у Кам'янці-Подільському народознавчий гурток. Саме тут у 1852 р. С. Руданський упорядкував дві рукописні збірки матеріалів «Народные малороссийские песни, собранные в Подольской губернии С.В.Р.», зробив переклад з польської мови романсу «Чорний кольор»…

Місто пам'ятає Степана Руданського й вшановує його пам'ять. Кам'янець-Подільське приватне видавництво «Дністер» видавало твори С. Руданського неодноразово: у 1911, 1919, 1920 роках. У часи УНР в Кам'янці-Подільському існувала українська гімназія ім. Руданського. Згідно з наказом освітнього відомства від 5 вересня 1919 р. за № 148, Кам'янець-Подільська хлоп'яча гімназія об'єдналася з українською гімназією ім.С.Руданського, таким чином утворився об'єднаний навчальний заклад «Кам'янець-Подільська державна українська гімназія ім.С.Руданського». На початку 1921 року гімназія була перетворена у Першу єдину трудову школу двох ступенів. Із старших класів гімназії було засновано Перший соціально-економічний технікум ім.С.Руданського. У 1957 році на карті Кам'янця-Подільського з'явилася вулиця Степана Руданського. Краєзнавець Юхим Сіцинський відшукав між паперами каменецького протоєрея М. Новицького, вихованця Подільської семінарії 40-их років, автограф вірша С.Руданського «До дядька Прохора-коваля» та надіслав його до музею Наукового товариства імені Шевченка у Львові. Вірш був надрукований в 1901 році у Львівському журналі «Літературно-науковий вісник».

Цікаво й те, що одним із домашніх вчителів Юхима Сіцинського в дитинстві був двоюрідний брат Степана Руданського Олександр. Свого часу в місті навчався та працював літературознавець Володимир Якович Герасименко, який досліджував літературну спадщину Степана Руданського. В радянські часи на будинку колишньої семінарії була меморіальна дошка, яка свідчила, що тут навчалися С.Руданський і А.Свидницький. Під час реставрації будинку дошку зняли, але не прикріпили, можливо й тому, що під час ремонтних робіт, або невдалого демонтажу вона була пошкоджена… Як би там не було, а незабутній Степан Руданський повернувся у місто над Смотричем. Меморіальна дошка з барельєфом поета й лікаря, великого українця Степана Руданського прикрасила фасад колишньої духовної семінарії. Мимоволі пригадалися рядки з поезії С.Руданського:

І повітря здрижить,
І ліси загудуть,
І земля задвижить;
І пташки пролетять,
Спогадають тебе,
І співак перейде,
Не забуде тебе!

Захід відкрив заступник міського голови Кам'янця-Подільського Дмитро Васильянов. З вітальним словом виступив голова правління Всеукраїнського лікарського товариства Микола Тищук. Вів захід голова Хмельницької Крайової Організації Всеукраїнського Лікарського Товариства, лікар-нейрохірург Борис Ткач. «Пройшла дворічна епопея виготовлення дошки, – сказав він. – В нас було чимало перешкод, але сьогодні ми даруємо її кам'янчанам». У його виконанні прозвучали патріотичні твори С.Руданського «Гей, браття-козаки» й «До України». Степан Руданський – великий поет, вічний супутник українського народу. Хіба не актуальними є рядки з його поезії-заклику?

Не гнути нам шиї, козацької шиї,
Під тяжким залізним ярмом,
Не нюхати диму нещасного краю,
Що в'ється над нами кругом!
Чи в нас не та сила, що у батьків була?
Не тая шабелька у нас?
Чи в нас нема коней на степах широких,
Чи вуголь на люльці погас?
Нехай наші коні на чистому полі
Тріпнуться і враз заіржать!
Нехай наші браття, молодці-козаки,
На чистеє поле біжать!
Нехай знову брязне шабелька стальная
В козацьких залізних руках!
Нехай знову ляжуть ворогові кості
Могилами в наших степах!

Відкрили меморіальну дошку правнучатий племінник С. Руданського, військовий лікар Олексій Боржковський разом із скульптором Романом Албулом. Нащадок С.Руданського розповів про себе, свій рід. Зокрема, він наголосив: «В основу життя й творчості Степан Руданський поклав Національну ідею – боротьбу за українську мову як основу існування нації, держави». Підкреслив, що барельєф виконав справжній майстер: очі немов живі, усміхнене обличчя, здається, що поет ось-ось розтулить уста й промовить до зібрання… В подарунок кам'янчанам Олексій Боржковський привіз теки з добірками матеріалів про рід Боржковських-Руданських-Комарницьких, цибулини тюльпанів, вирощених його власними руками.

Кошти для виготовлення меморіальної дошки протягом двох років збирала Хмельницька Крайова Організація Всеукраїнського Лікарського Товариства, частково коштами допомогла Хмельницька організація Національної спілки письменників України. Талановитий скульптор Роман Албул роботу виконав безплатно. Меморіальна дошка виготовлена із штучного мармуру, тонована під бронзу, відзначається високою художньою якістю. На мармуровій стрічці, що прикрашає дошку, вгорі напис: «Степан Руданський» і нижче: «Поет і лікар. У цьому будинку в 1849–1855 роках у Подільській духовній семінарії навчався Степан Руданський, український поет і лікар»

Микола Сарахан, журналіст і поет-сатирик, лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського з Вінниччини, розповів про вшанування поета й лікаря на його батьківщині в с.Хомутинцях та м. Калинівці, а також подарував Хмельницькій Крайовій Організації Всеукраїнського Лікарського Товариства збірки власних творів. Взяли участь у заході та виступили з промовами доцент Хмельницького національного університету, член Національної спілки журналістів та Національної спілки письменників України, кандидат фізико-математичних наук Віталій Міхалевський, журналіст і краєзнавець Олег Будзей, перший і єдиний в Україні майстер спорту міжнародного класу з бобслею, крайовий хорунжий, полковник Хмельницького куреня імені Данила Нечая Олександр Бортюк, молодший науковий співробітник Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець», член Національної спілки краєзнавців України Валентин Пагор, голова Кам'янець-Подільської ОУН Едуард Крилов, президент Хмельницької федерації Бойового Гопака Іван Куць.

Б.Ткач, О.Боржковський, М.Сарахан, А.Ромасюков

«В історії України було чимало видатних постатей, однак особливою заслугою Степана Руданського є те, що він належав до невеликої когорти тих, хто мав мужність відкрито пропагувати українську мову та українську національну свідомість в найчорніші часи окупаційного режиму царської Росії в XIX столітті», – зазначив голова Кам'янець-Подільської міської організації ВО «Свобода» Михайло Поситко.

Патріотизму заходу додали пісні на слова Степана Руданського «Повій, вітре, на Вкраїну», «Гей, браття-козаки» у виконанні директора Хмельницької музичної школи №1, учасника творчого об'єднання «Мистецька Подільська сотня» Артема Ромасюкова. На завершення всі учасники заходу співали Гімн України.

Ольга ЮРЧИШИНА,
головний бібліотекар
ВНМУ ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця;
фото членів Хмельницької Крайової Організації
Всеукраїнського Лікарського Товариства

НА ЧАТАХ

Започатковано «Антипутінський інформаційний фронт народів»

У Києві розпочав свою діяльність «Антипутінський інформаційний фронт народів». В установчій конференції, яка проходила в прес-центрі Української Інформаційної Служби на Ярославому Валу, 9, взяли активну участь делегати від країн та народів, що постраждали внаслідок імперської політики Москви: Грузії, Азербайджану, Казахстану, Молдови, власне самої Росії та її нинішніх колоній: Татарстану, Сибіру, Кубані, Ічкерії...

У своїх промовах делегати конференції наголошували, що тільки спільними зусиллями народи, які вже звільнилися з московської імперії, й ті, що ще перебувають під її ігом й досі, можуть звільнитися від колоніальних кайданків імперії – правонаступниці азіатсько-варварської Золотої орди. Поневолені народи, які вже звільнилися й ті, що й досі є під гнітом імперії, в своїй боротьбі за свободу й незалежність надіються на допомогу демократичних країн вільного світу, насамперед, США й Канади та країн Європи.

«Поки існує Московська імперія, доти існує небезпека її відродження й нового розширення: події останніх років у Грузії, а тепер в Україні – яскраве тому підтвердження! Тому цю, надзвичайно агресивну імперію, потрібно якнайшвидше акуратно зруйнувати, як стару будівлю, щоб вона не поховала під своїми уламками своїх сусідів... З 1917 року і дотепер в політиці Росії нічого не змінилось... Російський народ був і, на превеликий жаль, продовжує залишатися найбільшою жертвою кремлівського режиму внаслідок облудної всебічної політичної та релігійної пропаганди. Тому свідомі росіяни покладають велику надію на перемогу демократичної України над імперською Москвою й звільнення від імперського прокляття Росії!» – Мирон Кравченко (Русский эмигрантский клуб).

Відповідь на гібридну війну Путіна проти європейської України є. І вона полягає в перемозі насамперед в інформаційній складовій цієї війни. Потрібно викорінювати так званий «рускій мір» скрізь і у всьому! І працювати – у всіх напрямках і всіма можливими інформаційними засобами. Треба припинити інформаційний хаос, розв'язаний кремлівськими пропагандистами. Не піддаватися на провокації, які базуються на етнічній, релігійній та мовній відмінностях поневолених імперією народів, щоб не стати жертвами сакраментального принципу всіх імперій: «Розділяй та владарюй!». Також важливо в контрпропаганді не використовувати брехню, як це робить постійно Кремль... Тому можливість говорити правду є найкращою пропагандою!

Делегати зауважили, що, по великому рахунку, ні керівники України, ні відповідні структури, на кшталт Міністерства інформації та закордонних представництв МЗС, не ведуть активної, відповідно до вимог часу, протидії пропаганді агресора. Речі не називаються своїми іменами, а тому й немає відповідних дій... І громадяни залишились у цій інформаційній війні самотніми... Ось чому ми програємо поки що інформаційну війну кремлівським «гебельсам». Саме тому, як альтернатива, й виникла ініціатива громадськості, яка реалізувалась в проведенні даної конференції та запланованих подальших дій щойно створеним, «Антипутінським інформаційним фронтом народів».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НА СПОЛОХ!

НА «КУХНІ» НОВИХ КОМУНАЛЬНИХ ТАРИФІВ

Наталка ПРУДКА

От і літо промайнуло, на порозі – осінь, а разом з нею в наші квартири прилетять платіжки з новими цінами на опалення, електроенергію, водопостачання та водовідведення. Запроваджене навесні поетапне підвищення вартості енергоносіїв в повній мірі дасться взнаки вже після перших же холодів, коли до початку опалювального сезону народ масово увімкне електрообігрівачі.

Але перш, ніж їх вмикати, добре зважте, чи витримає ваш гаманець новий-старий тариф на спожиту електроенергію – він вступить в дію з 1 вересня: 78,9 копійки (було 63 коп.) для тих, хто споживає до 600 кВт.год. на місяць, та майже 1 грн 48 коп. (було 1,407 грн) – якщо споживання перевищить місячний обсяг 600 кВт-год.

Про пільгові 100 кВт-год. на місяць важко навіть згадувати, адже їх вистачить хіба що на освітлення маленької квартирки і, можливо, на телевізор – тут тариф для мешканців міст стане 45,6 коп. (було 36,6 коп.). Для селян пільговий обсяг трохи більший – 150 кВт.год. на місяць, а ціна така ж, як і для міста. Рішення про поетапне зростання тарифу державний регулятор ухвалив ще навесні.

Проте не впадайте у відчай, а покваптеся в обленерго, напишіть заяви на встановлення дво- чи тризонних лічильників, і коли вам їх установлять, можна буде користатися електроенергією вночі, і сплачувати за неї на 50 відсотків менше (з 23 год. до 6-ї ранку). Це вам обійдеться в 3-3,5 тисячі гривень разом з установкою приладу від українського виробника (такі ціни в Броварському підрозділі Київобленерго).

Не виключено, що найближчим часом нічна енергія ще подешевшає. Заступник міністра енерговугілля Олександр Светелік наприкінці липня повідомив, що спільно з державним регулятором планується запровадити нічний коефіцієнт 0,3 (зараз 0,5). І це абсолютно реально, адже нині наша енергосистема страждає від надлишку нічної електроенергії – її нікуди дівати. А знизити виробництво також неможливо, адже нині основне навантаження – до 60 відсотків – несуть атомні електростанції компанії «Енергоатом».

Вночі, як і вдень, АЕС працюють рівним графіком, тобто, в базі, адже їхні енергоблоки не можна часто, тобто, декілька разів на добу, розвантажувати та завантажувати знову. З одного боку, це добре, що атомна енергетика рятує країну від пітьми, а з іншого – коли в єдиній енергосистемі держави вночі не вистачає потужності споживання, а вона повинна дорівнювати виробленій потужності, то виникає загроза ядерної катастрофи.

За таких обставин, можна лише поспівчувати диспетчерам «Укренерго», яким доводиться щоденно балансувати на «лезі бритви». Поліпшити ситуацію можна було б за рахунок масового оформлення переходу приватних будинків з газового опалення на електричне, але зробити це не так просто.

Тоді, крім лічильника (3,5 тис. грн), доведеться замовляти ще й проект (коштує від 5 тис. грн). А ще доведеться в обленерго докуповувати додаткову потужність (понад 900 грн за один кВт). Адже для опалення будинку, наприклад, площею 200 квадратів, встановлена потужність повинна бути 12 кВт. Але завдяки корупційним схемам, які панують у розподільчих мережах, часто в документах на будинки потужність не перевищує 5 кВт, хоча зібрані з допомогою посередників захмарні суми з власників будинків мали б забезпечити потужність їхніх будівель в 5–6 разів більшу, порівняно з існуючими. Але зібрані мільярди пішли в кишені корупціонерів, а народ опинився в глухому куті.

Під тиском громадськості, влада повинна нарешті змусити обленерго відійти від послуг посередницьких структур, і стимулювати нічне споживання електроенергії шляхом переходу з газового опалення на електричне – для цього потрібно лише зменшити вищенаведені платежі. І держава, і прості споживачі від цього лише виграють, адже зникне ядерна загроза на наших АЕС, а народ зможе хоч трохи зігрітися вночі.

В наших міських квартирах влада пообіцяли забезпечити лише плюс 16 градусів – з метою економії енергоресурсів. Проте, на більш високу температуру у народу просто не вистачить коштів.

ТАРИФИ НА ВОДУ І КАНАЛІЗАЦІЮ ЗНОВУ ПОПОВЗУТЬ ВГОРУ

Звичайно, найбільшого удару по сімейних бюджетах українців завдасть платня за опалення та електропостачання. Додатковим навантаженням стане зростання тарифів на водопостачання та водовідведення (каналізацію), в структурі яких майже третина – це вартість електроенергії, яка постійно зростає.

До речі, борг всіх водоканалів за спожиту електроенергію вже перевищив 2 млрд грн, тоді як єдина енергосистема України в розпал підготовки до зими балансує на межі виживання. Теплові електростанції потерпають від нестачі коштів на закупівлю вугілля та неплатежів з енергоринку за відпущену туди.

Споживачі ще й досі сподіваються, що влада таки знизить запроваджені у квітні тарифи на комунальні послуги, електроенергію та ціну на газ, але, схоже, про це варто забути. Навпаки, марафон з підвищення тарифів восени продовжиться. Першими у черзі на зростання – тарифи на водопостачання та водовідведення.

Керівники водоканалів виступають за підвищення тарифів на воду та каналізаційні послуги (водовідведення), адже третину зібраних зі споживачів коштів водоканали витрачають на електроенергію, вартість якої постійно зростає. Державний регулятор їх підтримує.

«Зараз 120 водоканалів мають економічно обгрунтовані тарифи, проте ці тарифи покривають виключно собівартість послуг: 35 відсотків витрачається на енергоносії, інші 35 відсотків – на заробітну плату працівників підприємств, 10 відсотків на амортизацію і решта – на матеріали. Для проведення реконструкції мереж і підвищення якості послуг необхідно, щоб діяльність підприємств була рентабельною», – заявив член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) Руслан Машляківський 18 серпня на зустрічі з журналістами на тему підготовки водопровідно-каналізаційного господарства до зими.

За його словами, для НКРЕКП важливо «забезпечити дотримання підприємствами структури тарифів, обмежити понаднормові витрати води, а також вдосконалити систему ціноутворення і долучити громаду до контролю за цими процесами». Цілком очевидно, що зростання тарифів на послуги водоканалів – це питання найближчого часу.

Проти вкрай недосконалої системи встановлення тарифів державним регулятором (НКРЕКП) активно виступають громадські організації. Лунають звинувачення, що тарифи встановлюють на користь монополістів, адже туди включають всі валові витрати підприємств-монополістів, які зацікавлені збільшувати вартість своєї продукції, тоді як, навпаки, потрібно її зменшувати. Але ні влада Києва, ні НКРЕКП не виконують свою головну функції – бути арбітром між споживачем та виробником послуг.

Прогрес у тому, що державний регулятор вже погодився на контроль за наповненням тарифів з боку громадськості – його здійснюватиме Громадська рада, створена на початку липня в НКРЕКП. Її головою став колишній член НКРЕ Василь Котко, а заступником – екс-міністр ЖКГ (2007–2010) Олексій Кучеренко.

Особливу увагу до встановлення тарифів виявив і Президент. «Петро Порошенко планує внести на розгляд парламенту законопроект про забезпечення громадянам вільного доступу до інформації у сфері формування комунальних тарифів», – повідомив днями представник глави держави в Кабміні Олександр Данилюк.

Відомо, що через «чорні» діри в комунальному секторі десятиліттями вимивали мільярди гривень, зібрані з населення за неспожиті енергоносії.

Але замість того, щоб нарешті вирішити цю проблему, Президент вносить до Верховної Ради законопроект «Про особливості доступу до інформації в сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного постачання та водовідведення», в такий спосіб створюючи видимість «розкрити українцям «кухню» формування нових комунальних тарифів».

Водночас влада 15 років поспіль чинить шалену протидію створенню національної системи обліку всіх спожитих енергоносіїв та оплати за них, намагаючись зберегти можливість не обліковувати ресурси та оплату за них, які на всіх рівнях розчиняються в кишенях функціонерів ЖКГ, облгазів та інших структур, що збирають «живі» гроші зі споживачів. А якість послуг лише погіршується.

Зрозуміло, що без належного обліку енергоресурсів неможливо розрахувати енергетичний баланс, без якого не може існувати жодна держава, а особливо така енергетично неефективна, як Україна.

Вже майже 9 місяців «пилиться» в парламенті законопроект (№1640) «Про єдину державну систему моніторингу виробництва, постачання, транспортування, споживання та оплати за паливно-енергетичні ресурси і комунальні послуги (ЄДСМ)», розгляд якого в сесійній залі нещодавно знову відклали на невизначений термін, при цьому навіть не пояснивши, чому документ зняли з розгляду.

Проти вкрай недосконалої системи встановлення тарифів державним регулятором (НКРЕКП) активно виступають громадські організації. Лунають звинувачення, що тарифи встановлюють на користь монополістів, адже туди включають всі валові витрати підприємств-монополістів, які зацікавлені збільшувати вартість своєї продукції, тоді як, навпаки, потрібно її зменшувати. Але ні влада Києва, ні НКРЕКП не виконують свою головну функцію – бути арбітром між споживачем та виробником послуг.

ЗА ВСЕ ЗАПЛАТИТЬ СПОЖИВАЧ

Єдине джерело для існування водоканалів – це зібрані зі споживачів кошти. «Немає іншого джерела фінансування, окрім коштів споживача. І якщо споживач буде довіряти, і розуміти, що ці кошти, які закладаються як інвестиційна складова у структуру тарифу не тільки завдяки амортизації, а й регульованого прибутку, якщо вони витрачатимуться прозоро, то споживач з розумінням поставиться до такої індексації тарифів», – вважає генеральний директор «Київводоканалу» Андрій Білик. Державний регулятор дотримується такої ж думки.

Залишається лише додати, що востаннє тарифи на послуги водоканалів переглядалися в квітні цього року. Рекордно високе зростання тарифів на воду та водовідведення сталося з 1 травня 2015 року – тарифи в деяких регіонах відразу підскочили майже в 6,5 раза, – відповідне рішення НКРЕКП ухвалила 16 квітня, адже тоді відбулося різке зростання вартості електроенергії (детальну інформацію див. в кінці статті).

Фантастичні темпи нарахувань за комунальні послуги у травні прискорили нарощування боргів споживачів. Крім води, тоді подорожчали всі енергоносії – в залежності від обсягів споживання поетапно електроенергія дорожчає на 19-350 відсотків, газ – на 300-700 відсотків. За межею бідності опинилося понад 80 відсотків українців, адже їхні доходи впали майже втричі, тоді як вартість енергоносіїв прив'язали до долара, а він зріс з 8 до 22 грн.

За даними соціологів, 80 відсотків сімей (всього в Україні приблизно 17 млн сімей) уже навесні потребувала субсидій на оплату комунальних послуг. Схоже, що восени кількість нужденних сягне 90 і навіть більше відсотків, адже більшість населення живе на середню зарплату 3560 грн, а більшість пенсіонерів отримує приблизно 1200 грн, що значно менше нарахувань за комунальні послуги.

ЧИ ВИСТАЧИТЬ СУБСИДІЙ?

На кінець липня лише 2,3 мільйона сімей, тобто, менше 14 відсотків від загальної кількості, отримали субсидії на житлово-комунальні послуги, тоді як потребує допомоги в 6,5 раза більше. Це свідчить про те, що на тлі грандіозного зростання вартості енергоносіїв та комунальних послуг влада не організувала належним чином субсидіювання зубожілого населення.

Хоча треба віддати належне, що уряд таки намагається вдосконалити систему надання субсидій, відмовившись від закабалення народу подвійними платежами за послуги. Відразу ж відчувається динаміка процесу субсидіювання.

"В цілому вже оформили житлові субсидії 2,3 млн сімей. Ще майже 400 тисяч сімей зі своїми заявами сьогодні знаходяться в обробці в Управлінні соціального захисту населення", – днями повідомив заступник міністра соціальної політики Віталій Мущинін під час прямої телефонної лінії у Кабінеті Міністрів.

За його даними, в середньому впродовж тижня надходить близько 50 тисяч нових звернень громадян для отримання субсидій. До початку опалювального сезону до програми житлових субсидій буде залучено щонайменше 4,5 мільйона сімей, тоді як в дійсності потребує в декілька разів більше.

Та чи вистачить передбачених в бюджеті коштів для субсидій – це 24,5 млрд грн? З огляду на те, що система субсидіювання поки що не працює належним чином, тому споживачі, не маючи власних коштів, нарощують борги перед комунальниками, а комунальники – перед компанією НАК «Нафтогаз України» – на кінець липня заборгованість зросла до 14,3 млрд грн, з яких 2,2 млрд – за 7 місяців 2015 року.

В коментарях авторузаступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Едуард Кругляк повідомив, що за 7 місяців «рівень платежів за комунальні послуги впав до 89-90% порівняно з 2014 роком. На його думку, якщо не буде вирішено питання з наданням субсидій всім, хто їх потребує, вже у грудні ситуація з платежами різко погіршиться.

Відсутність платежів лише погіршить і без того складну ситуації в системі водопостачання та водовідведення.

ВЗИМКУ БЕЗ ВОДИ І КАНАЛІЗАЦІЇ?

В Україні понад дві тисячі водоканалів, більшість з яких збудували ще в 60-70 роки минулого сторіччя, а тому їхній проектний ресурс давно вичерпався. Тому, готуючись до зими, комунальники дбають про те, аби «зробити необхідний запас матеріалів для ліквідації та локалізації аварій", – говорить Едуард Кругляк.

«Аварій та відключень води в зимовий час уникнути не вдасться. На жаль, аварії на водопроводі та каналізації були, є і будуть», – так оцінив ситуацію Едуард Кругляк.

Він наголосив на катастрофічній застарілості багатьох водопровідних і каналізаційних мереж. Комунальники серйозно стурбовані можливістю надзвичайних аварій в водопровідних та каналізаційних мережах. А якщо врахувати очікувані взимку віялові відключення споживачів від енергопостачання, то наслідки можуть бути катастрофічними. Навіть важко собі уявити, як Київ може жити більше місяця без води та каналізації, а саме такі наслідки можуть бути, якщо водоканали знеструмлять.

Навіть тимчасове припинення енергопостачання насосних станцій і каналізаційних об'єктів призведе до зупинки повітродувок, що забезпечують життєдіяльність бактерій, які очищають каналізаційні стоки. «Тоді протягом 6 годин загинуть усі бактерії, внаслідок чого припиниться очистка відходів. Для відновлення нормальної роботи необхідно 30-45 календарних днів. Якщо ж відключать каналізаційну насосну станцію, дизель-генераторів для компенсації відключення буде недостатньо, і вже через декілька годин стоки витікатимуть на поверхню. Таким чином, будь-яке місто з моменту знеструмлення протягом доби залишиться без води і каналізації, а у зимову пору року – і без тепла», – таку надзвичайну ситуацію прогнозує Ольга Бабій, директор підприємства «Білоцерківвода».

АВАРІЯ НА ОБОЛОНІ

Аварії в каналізаційних мережах трапляються мало не щодня. Про найжахливішу з них журналістам показали фільм, кадри якого коментував генеральний директор ПАТ «АК «Київводоканал» Андрій Білик. Він пообіцяв, що після 21 серпня фільм розмістять на сайті «Київводоканалу». Це варто подивитися усім, щоб зрозуміти, яка трагедія може статися, загрожуючи життю сотень тисяч людей.

Сталося це на початку серпня на колекторі в Оболонському районі Києва на глибині 14 метрів. Вражають кадри, в яких важких умовах в жару 35 градусів зварник розмістився в каналізаційній трубі діаметром приблизно один метр в розритій ямі, щоб зварити обхідний маршрут і повернути сотні тисяч кубометрів нечистот в інше русло. Це було зроблено заради порятунку Оболоні та Куренівки.

Андрій Білик вважає, що на утриманні таких об'єктів економити неприпустимо, адже це другий у Києві об'єкт за рівнем техногенної загрози після Бортницької станції аерації. І закликав журналістів зрозуміти, чому так важливо прийняти рішення про підвищення тарифів. «Немає іншого джерела фінансування, окрім коштів споживача. І якщо споживач буде довіряти, і розуміти, що ці кошти, які закладаються як інвестиційна складова у структуру тарифу, то він з розумінням буде ставитися до цього», – зазначив генеральний директор «Київводоканалу».

Андрій Білик наголосив на необхідності щороку оновлювати близько 1,5 тисячі км водопроводу і 800 км колекторів, тоді як вдається реабілітувати лише 20–25 км мереж, що у 5–10 разів нижче критичного мінімуму для запобігання масовим аваріям.

Модернізувати потрібно не лише водозабірні споруди, а й усі мережі, але це потребує належного фінансування. Наразі здійснюються перші кроки – планується реконструювати Бортницьку станцію аерації у співпраці з КМДА і Мінрегіонбудом за кредити уряду Японії.

Найбільша проблема водоканалів в стрімкому зростанні тарифів на електроенергію, тому коштів постійно не вистачає. «Є певні законодавчі ініціативи відносно запровадження розподільчих рахунків, які мають позбавити керівництво водоканалу штучних перешкод для несвоєчасних розрахунків за енергоносії. Ми – за розподільчі рахунки, але хочемо, щоб паралельно з цими розподільчими рахунками було запроваджено механізм індексації тарифу на послуги водопостачання, теплопостачання і всіх суміжних галузей, разом з тарифом на електроенергію, оскільки він є основним і ключовим у структурі витрат водоканалів», – підкреслив гендиректор «Київводоканалу».

Логіка керівника цілком зрозуміла. Але чому стільки років поспіль каналізаційні мережі не модернізували, а тепер настав час розплати? І за все має заплатити вкрай зубожілий споживач.

НАСЛІДКИ «ШОКОВОЇ ТЕРАПІЇ» В КОМУНАЛЦІ

До чого призводить стрімке зростання тарифів на комунальні послуги, можна прослідкувати на прикладі 2014 року. Минулої осені, на тлі суцільного зненцінення доходів громадян, вони перестали платити за «теплі» послуги, в структурі собівартості яких 70 відсотків – це вартість газу.

Тобто, «шокова терапія» в комунальному господарстві різко загострила проблеми не лише в цій галузі, але й стала черговим тягарем для держави, адже, як сніжний вал, стали рости газові борги комунального сектору перед компанією «Нафтогаз України».

На кінець липня 2015 року сумарна заборгованість підприємств тепло-комуненерго (ТКЕ), теплоелектроцентралей (ТЕЦ) та промислових споживачів заборгували НАК «НУ» 21,2 млрд грн, з яких 68 відсотків – це борги виробників «теплих» послуг – ТКЕ і ТЕЦ.

Традиційно найбільший боржник за газ – компанія «Київенерго». Борг компанії сягнув майже 3 млрд грн, в тому числі майже 2,2 млрд грн. – за газ, використаний 2015 року. Якщо врахувати, що вартість газу для населення зросла в 4–6 разів, восени вал неплатежів буде вражаючим. Хіба що запрацює система субсидіювання.

Ситуацію можна було б виправити, якби газ власного видобутку, ціна якого в 7–10 разів нижча за імпортний, віддати на потреби населення та ЖКГ.

Тарифи стануть посильними для більшості споживачів, якщо народні обранці схвалять законопроект №2832 «Про внесення змін до деяких законів України (щодо посилення захисту громадян у зв'язку з встановленням нових тарифів на житлово-комунальні послуги)», головна мета якого захистити населення від необгрунтованого підвищення тарифів за рахунок спрямування всього видобутого в Україні газу на потреби населення.

Але, схоже, що цього не станеться, адже у червні зганий законопроект на засіданні парламентського Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки відправили на доопрацювання! Скільки часу відведено, депутати не уточнили. Хіба що під час виборчої кампанії депутати згадають про потенційних виборців, але це малоймовірно.

ПАМ'ЯТЬ ВІКІВ

НАШОМУ ГЕРБУ – 45 ТИСЯЧОЛІТЬ

"Дабы хохлы не хвастались, что они старше Москвы на двадцять тысяч лет"...

Герб України, викладений з каменю ветераном УПА Анастасієм Козаком

Духовною зброєю і щитом нашої нації називають філософи найдавніший у світі знак – тризуб, який був гербом Київської Русі, а тепер і незалежної Української держави.

Дослідники по-різному трактують його символіку. Є майже сорок версій походження і значення тризуба – одні вбачають у ньому язичницький магічний хрест-якір, що уособлював поклоніння сонцю і надію на порятунок у бурхливому життєвому морі, інші – триєдине перебування Всевишнього на земному довкіллі. На думку відомого санскритолога, автора книг "Українські козацькі назви в санскриті" (2003), "167 синонімічних назв Землі у санскриті" (2009), "Праукраїна і Санскрит" (2011) Василя Кобилюха, тризубу 45 тисячоліть. Саме стільки років тому цей сакральний знак прикрасив первісну корону намальованої первісним художником берегині Буковини. А ось мізинські символи значно молодші – їм "усього" двадцять тисяч літ.

Після презентації одного з своїх видань Василь Кобилюх розповів, як під час дослідження творів палеолітичного мистецтва (це унікальні різьблені браслети, музичні інструменти, фігурки з кісток мамонта), знайдених на стародавній стоянці у різні роки минулого століття у селі Мізин на Чернігівщині, що увійшли до скарбниці світової культури, шовініст з дипломом археолога здряпував з бивня зображення тризуба: "Дабы хохлы не хвастались, что они старше Москвы на двадцять тысяч лет".

На стоянці древніх мисливців було знайдено 120 тисяч артефактів. Багато з них прикрашені меандровим орнаментом (ми і сьогодні вишиваємо ці візерунки на своїх сорочках і рушниках), астральними малюнками, зображеннями людей і тризубців. За словами Василя Кобилюха, до нас дійшло двадцять варіантів мізинського тризуба. Вони відомі завдяки І. Г. Підоплічку, якому вдалося приховати мамонтову кістку від знищення українофобом.

Можливо, саме ця історія спонукала санскритолога присвятити чимало часу дослідженню українського герба.

– У санскриті (мова арійської цивілізації в Індії, від якої беруть початок усі індоєвропейські мови. – Авт.) слово "герб" означає "той, що вміщує та утримує в собі щось", – каже Василь Кобилюх. – Або ж котрий утаємничує, символізує щось глибоке, внутрішнє, сокровенне, найсвятіше, найвеличніше. Первісно слово тризуб (за санскритом) вимовлялося як ТРІ-СУБГУТА (tri-subhuta), що означає три благодаті Господні, або ж три великі щастя. І справді, – продовжує дослідник, – відчуття присутності Всевишнього навколо кожної людини у вигляді Землі, Води і Сонця було для праукраїнців найбільшим філософським усвідомленням самого себе наодинці з Богом у безмежному космічному просторі. Отже, зображення тризуба було для наших предків найбільшою іконою-символом. Виходячи з інформативної ролі цього знака, можна твердити, що жодна держава у світі не має настільки змістовного й такого древнього герба.

З тим, що знак трисуття відомий з незапам'ятних часів, погоджуються й інші дослідники. Його шанували у Європі, Азії, Індії, де з тризубом зображувалися індійські божества Шіва та Вішну, грецький Посейдон, римський Нептун, слов'янський Перун. Символом, що став гербом Української держави, щедро позначені й наші землі – його знаходять на наскельних малюнках, гончарних виробах, прикрасах, монетах. Скажімо, на Поділлі збереглися скельні рельєфи з тризубами, що датуються IV–III тисячоліттям до нашої ери, в Ольвії вони зроблені у першому тисячолітті до н.е., на монетах Боспорського царства сакральні знаки карбувалися з V століття до нашого часу й були успадковані царськими скіфами, а потім і київським князем Володимиром Великим.

За княжої доби тризуб почав набувати сучасної графічної форми, хоч існувало багато різних варіантів його малюнка у різних князів.

Історик і політолог, автор 260 наукових праць Олександр Бойко зазначає, що перша літописна згадка про тризуб як князівський знак Київської Русі датована X ст. У болгарському рукописі "Хроніка Манасії" автор зобразив воїнів-дружинників Святослава, в руках яких корогви, увінчані символами трисуття. У X–XIII ст. цей знак набуває поширення на великій території – від Криму до Новгорода, від Франції і Швеції до Кавказьких гір, що, на думку дослідника, і не дивно. На цей час припадає пік могутності та широкої міжнародної діяльності Київської Русі (Подніпровська земля мала своїх сватів у Франції, Швеції, Угорщині, Чехії, Польщі. – **Авт.**), символом якої був саме тризуб.

Незважаючи на міжусобиці і татаро-монгольську навалу, які призвели до занепаду могутньої держави в центрі Європи, цей знак не губиться в мороці століть. Він з'являться то на прапорах короля Данила Галицького, то на клейнодах українських гетьманів.

Тож не дивно, що нащадок древнього козацького роду, відомий український художник Георгій Нарбут, перемігши у конкурсі на розробку перших грошових банкнот УНР, зображує на купюрах знак князя Володимира, який звідти перейде в ранг національного герба України.

– Вітчизняна історія потребує уточнень і нового осмислення, а в багатьох випадках кардинального перегляду, – каже кандидат історичних наук, лауреат Шевченківської премії Раїса Іванченко. – Все, що піднімало на висоту українське, наше національне віками нищилося численними ворогами, найзапеклішими з яких були наші північні сусіди. І сьогодні вони не вважають нас окремим народом з багатою і унікальною історією, зі своєю неповторною мовою і традиціями – для них ми провінційна оперета, у якій є вишиванки і гарні пісні, такий собі фольклор. Насправді ж, як писав поет Борис Олійник, "наш корінь у землю вростає весь".

У цьому контексті варто пригадати і дослідження сходознавця-індолога, автора популярної книги "Індоарійські таємниці України" Степана Наливайка, який на підставі аналізу українсько-індійських етнічних, історичних, етнографічних, мовних зв'язків, стверджує, що назви Таврика, Скіфія, Русь, Україна, Волинь (як і Буковина, Гуцульщина, Бойківщина) семантичні двійники, тобто двійники за значенням, і означають ці назви Край/Країну Тура/Бика. Чому так? Бо на давніх мапах Скіфія розташована під знаком Тельця, тобто Бика, Тура. Україна й українці – набуток не недавніх, а найдавніших історичних часів, зазначає дослідник. У формі своїх семантичних двійників ці ймення існували упродовж тисячоліть, "у трипільські, скіфські, долітописні й літописні часи. Існують і нині".

Світлана ЧОРНА, Георгій ЛУК'ЯНЧУК

P.S. Найбільший в Україні тризуб виклав з білого каменю у 1992 році на схилі Карпатської гори мешканець Івано-Франківської області, колишній вояк УПА Анастасій Козак. Вручну він переносив дві вантажівки кругляків, під гербом "написав" слово "воля". За пам'яткою, яку видно з космосу, нині доглядають школярі.

Є на Прикарпатті, за шість кілометрів від Тисмениці, і село, зведене ще в 1439 році у вигляді тризуба – Вільшаниця. У радянські часи комуністична влада намагалася змінити генплан населеного пункту, втім перебудувати його місцеві жителі так і не погодилися.

ВАКХАНАЛІЯ САДИЗМУ

"ДНР" ЗНИЩУЄ ПАМ'ЯТЬ ПРО ГОЛОДОМОР

Окупаційна влада так званої "ДНР" вирішила зачистити підконтрольну територію від пам'ятників жертвам Голодомору та політичних репресій.

З ініціативою знищення монументів виступив на зборах так званої "народної ради ДНР" "депутат" Валерій Скороходов, повідомляє "Четверта влада".

Для початку представник окупаційної влади запропонував демонтувати пам'ятні знаки жертвам Голодомору та політичних репресій у місті Сніжне (Донецька область) "з метою встановлення історичної справедливості". Інші "депутати" терористичного утворення одноголосно підтримали цю пропозицію.

Але донеччани, які були вимушені переселитися з захопленої терористами території, обурені таким "глумом над загиблими", повідомляється у репортажі "Дойче Велле".

Колишній головний редактор газети "Донеччина" Ігор Зоц нагадав виданню, що в багатьох серйозних наукових дослідженнях про Донбас підтверджені масові жертви місцевого населення від штучно створеного голоду.

"Терористи і їх кремлівські ляльководи не здивували: позбавивши нормального життя половину Донбасу, тепер взялися

Пам'ятний знак жертвам Голодомору у Сніжному. Фото: Валентина Постнова (dw.de)

глумитися над полеглими від Голодомору", – наголосив донецький журналіст.

У самому Сніжному про цю ініціативу мешканці здебільшого не знають. Тому про якусь суцільну підтримку говорити зарано, пише видання. В місті лише пригадують, що на відкритті пам'ятника у 2007 році був не зігнаний "регіоналами" для галочки мітинг, а реальні люди, які прийшли не за рознарядкою.

Тим часом старший науковий співробітник відділу історії України 1920–1930-х рр. Інституту історії України НАНУ, уродженець Луганщини Геннадій Єфіменко у своєму Facebook нагадав, що згідно з переписом 1937 року саме Сніжнянський район найбільше з усіх регіонів УРСР постраждав від Голодомору.

Історик оприлюднив таблицю зі статистикою демографічних втрат за 1926–1937 рр. у десяти найбільш постраждалих районів УРСР *(див. таблицю 1)*. Дані взяті із наукового дослідження "Демографічні наслідки Голодомору 1933 р. в Україні. Всесоюзний перепис 1937 р. в Україні: документи та матеріали".

Згідно зі статистичними даними, за 1926–1937 рр. населення Сніжнянського району зменшилося з 75 до 34 тисяч людей. У 1937 році там жило тільки 44% мешканців у порівнянні з 1926-м.

Голодомор 1932–1933 років – масовий голод, який спричинив багатомільйонні людські жертви в сільській місцевості на території Української РСР та інших регіонів СРСР. Американський історик Тимоті Снайдер у дослідженні "Криваві Землі" назвав тодішню Україну найсмертельнішим місцем на планеті.

Голод настав унаслідок спланованої державної конфіскації зерна і всіх інших продуктів харчування у селян, яких Сталін вважав опорою антирадянського руху в Україні. При цьому СРСР в широких обсягах продавав продукти за кордон, щоб отримати кошти на проведення індустріалізації.

Таблиця 1

Про райони, де демографічне становище було найгіршим у порівнянні з 1926 р., свідчать такі дані (**за док. 2**):

№	Назви округів та районів	Населення. Дані переписів		
		1926	1937	1937 у% до 1926
1.	Сніжнянський (Донецької)	75,40	33,9	44,0
2.	Кривоозерський (Одеської)	55,2	25,2	45,7
3.	Новогородковський (Дніпропетровської)	48,6	22,8	45,9
4.	Мостовський (Одеської)	20,3	10	49,2
5.	Аджарський (Одеської)	28,8	14,2	49,5
6.	Йовсугський (Староб. округ, Донецької)	31,30	16,8	53,8
7.	Устимівський (Одеської)	38,3	20,8	54,2
8.	Нехворощанський (Харківської)	52,6	28,5	54,2
9.	Білокуракинський (Староб. округ, Донецької)	45,90	25	54,7
10.	Новопсковський (Староб. округ, Донецької)	42,30	23,4	54,8

Упродовж десятиліть в Союзі про масове вбивство людей штучним голодом заборонялося згадувати. Коли правду відкрили, вона стала шоком для самих комуністів.

Згідно з висновком судової науково-демографічної експертизи, проведеної Інститутом демографії та соціальних досліджень ім. Птухи Національної академії наук України, в результаті Голодомору в Україні загинули 3,941 мільйона людей.

У 2006 році український парламент офіційно визнав Голодомор геноцидом українського народу. 24 країни світу приєдналися до цього визнання. В сучасній Росії наукові дослідження про Голодомор прирівнюються до "екстремістської літератури".

Згідно з соцопитуваннями 2013 року, 66% громадян України вважали Голодомор геноцидом. На Сході України такої точки дотримувалися 40% громадян.

ІП

З НАГОДИ 85-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ДЕНИСЕНКА

ГОЛОС, ЩО БУДИВ ДУХ ПАТРІОТИЗМУ

Пісне! Велична, рідна Пісне!
В Тобі є все: і древня наша слава,
Володимира хист і мудрість Ярослава...
(Ода до пісні)

Мабуть, немає таких, які відвідували Українські Фестивалі пісні і танцю в Польщі, котрі організовувало УСКТ, і не були б знайомі з прекрасним басом Володимира Денисенка. В тих важких для українців у Польщі часах Володимир був цією незвичайною особистістю, яка викликала почуття гордості серед численних глядачів, як рівно ж він становив духовний мистецький дороговказ для тодішнього аматорського художнього руху. Його співоча творчість була своєрідною кульмінацією, одним із найбільших творчих досягнень тодішнього культурного процесу.

Денисенко був тим ядром і гордістю мого покоління, і тому згадую його з щирою вдячністю і симпатією від усіх тих, які його мали можливість слухати і пам'ятають цю неповторну в співочому мистецтві постать. Денисенко своїм голосом возвеличував українців у Польщі в часи їхньої духовної скрути, вселяв у їхні серця незламну віру в життя народу, творчо відроджував його і оздоровлював немов той легендарний чарівний фенікс. Денисенко на свій час був універсальним співаком, своїм голосом здатний був передавати крилаті мелодії і ними в народі розвивав почуття любові до рідного краю, захоплював високими ідеями добра, правди і краси.

Володимир Денисенко в 60-х рр. XX ст. був відомий широкій публіці, як знаменитий соліст, а в супроводі з Б. Ладишом своїми унікальними басами вони деколи в дуеті виконували вражаюче зворушливі українські пісні, якими дарували справжню насолоду для слухачів. У той непростий час

своїм талантом і почуттями, він стверджував, що є людиною з багатою українською мистецькою душею, яка здатна була відчути з мистецькою гідністю глибинні почуття своїх братів і допомагати їм звільнитися від внутрішніх терпінь і переживань, якими вони були болісно уражені після злочинної акції «Вісла». Одне слово, Володимир Денисенко в ті часи був класиком і головним ядром наших Фестивалів і окрасою українських концертів, особливо для українців у Польщі.

На мій погляд, В.Денисенко за голосом і духом патріотизму співпадає з Павлом Гунькою, оперним співаком, широко відомим у Західній діаспорі. Павло Гунька, басбаритон, громадянин Великої Британії, брав участь у святкуваннях 200-літнього Шевченкового ювілею. Завдяки своєму співочому обдаруванню Гунька відомий артистичним харизмою в цілому світі, особливо серед українців на різних континентах.

На жаль, Володимир Денисенко такої артистичної слави не досяг, правдоподібно, так склалися неприхильні умови до молодого українця в тодішній Польщі. Пригадаймо, що Володимир Денисенко народився 1930 р. в місті Хожув-Батори біля Катовиць. Закінчив технічну школу в Битові і звідси поступив на навчання в оперну студію у Вацлава Бжезінського, який передбачав велику співочу кар'єру талановитому і вродливому співакові. Про перші артистичні виступи Денисенка схвально писала преса. Йому неустанно пропонували нові оперні партії, і він їх успішно виконував.

Пригадаймо рецензію, яка появилася в газеті «Культура», за виконувану роль в опері «Мефісто», де відомий мистецтвознавець Висоцький писав: «Єдиною постаттю, яка не викликала застережень, був Володимир Денисенко. Цей високий, стрункий, прекрасний актор, що на тлі цієї вистави виглядало просто приголомшуюче. Цей феноменальний співак, забезпечив собі цією партією провідне місце серед наших сценічних басів в Європі». Тодішня навіть партійна газета «Трибуна люду», повідомляючи про прем'єру опери Дж.Верді «Макбет» на сцені Вроцлавського театру (1964 р.), писала: «На перший план висувається тут Володимир Денисенко. Протягом останніх кількох років він став співаком високого класу, його густий бас якнайкраще відповідає драматичному характерові партії Макбета, а широкий діапазон голосу дозволяє йому вільно виконувати цю складну партію, написану для баритона». Додаймо, що в рецензії на гастрольні виступи Великого театру Польщі у Москві (1967 р. газета «Известия») народний артист РСФСР Н.Хакімов ставить В.Денисенка на перший план і, зокрема, говорить про його роль в опері С.Монюшка «Старий двір», де написано: «Володимир Денисенко обдарований великим басом і цілком дивовижною зовнішністю. Він високий, вродливий – справжній оперний герой. Лицарська мужність його Збігнєва сповнена справжньою чарівністю. Нею пройнята вся партія визначного артиста...».

Його вихід на сцену завжди викликав бурю оплесків. Своїм голосом, мімікою, а понад усе незвичайною вродою викликав симпатію усіх слухачів. Недаром Піфагор писав: «Як лікарське мистецтво використовується для очищення тіла, так музика очищує душу». Адже пісня, музика може бути використана і на благо людини, деколи і на вбивство людських почуттів. За Гоголем народні пісні для України – це поезія та історія... Вона, як живий, промовистий літопис, гучно дзвенить про минуле, підіймає дух, гартує волю і формує свідомість. Минають роки, а в моїй пам'яті дзвенить голос В. Денисенка, якого я мав змогу ближче пізнати 1968 року на Кеншинському Фестивалі, завдяки Ярославу Полянському – диригентові легендарного хору «Журавлі». Згодом ми декілька разів зустрічалися у Варшаві. На одній із зустрічей було понад десять осіб. В.Денисенко був у доброму настрої, співав бравурно веселі пісні і невтомно забавляв гостей веселими дотепами в одній із ресторацій Варшави. Саме на одній із таких зустрічей я довідався, що влада не тільки забороняла писати прихильні статті про В.Денисенка в «Нашому Слові», але керівництву УСКТ категорично заборонялося запрошувати В.Денисенка з виступами на Українські Фестивалі та на різні концерти. Йшлося про те, що виступи Денисенка збирали величезну кількість публіки і налаштовували її патріотично. Згодом серед друзів ходили чутки, що Володимир Денисенко перебуває під наглядом спецслужб. Він дедалі рідше з'являвся на виступах.

Згодом наші зв'язки з В. Денисенком десь загубилися.

Якщо хтось має докладніші дані про Володимира Денисенка, буду вдячний за доповнення моїх відомостей про визначного оперного співака. Пам'ятаймо, що свою любов до Батьківщини доводили різні люди, в різних часах, своєю працею і переконаннями, не падаючи духом у найважчі часи. Декого з когорти чесних людей призабуто, а їх слід звеличувати і ними пишатися. До таких людей належить Володимир Денисенко. Він був один із тих, хто засвічував перші каганці в темряві.

Ярослав СТЕХ

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія
Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001,
вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ;
тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 3б,
м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І.
Філія ГУ по м.Києву та Київській обл.
№ 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЕДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано
у комп'ютерно-видавничому центрі
Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9